

SZILUETT

Korszerű
történelmi
életrajzok

VARGA SZABOLCS

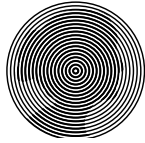
Leónidasz a végvidéken
Zrínyi Miklós
(1508–1566)

Varga Szabolcs

Leónidasz a végvidéken

Zrínyi Miklós

(1508–1566)

SZILUETT

Korszerű
történelmi
életrajzok

A Kronosz Kiadó
és a Magyar Történelmi Társulat
sorozata

Sorozatszerkesztők:

Fedeleš Tamás
Góžsy Zoltán
Kerepeszki Róbert
Rainer M. János
Varga Szabolcs
Vonyó József

Sorozatterv: Tepes Ferenc

VARGA SZABOLCS

LEÓNIDASZ A VÉGVIDÉKEN

ZRÍNYI MIKLÓS

(1508–1566)

KRONOSZ KIADÓ
MAGYAR TÖRTÉNELMI TÁRSULAT

PÉCS–BUDAPEST
2022

Jelen elektronikus kiadvány a Kronosz Kiadó gondozásában
2021-ben megjelent nyomtatott kötet változatlan kiadása

print ISBN 978-615-6339-17-1

pdf ISBN 978-615-6339-18-8

A kötetben szereplő térképeket készítette:

NAGY BÉLA

A mutatókat készítette:

TÓTH ADRIENN

Olvasószerkesztő:

BELLUS IBOLYA

Az összefoglalót fordította:

TURI HANNA ALMA

A címlapkép :

Ismeretlen mester Zrínyi-portréja (1541–1542)

Forrás: Wien, Kunsthistorisches Museum, GG 8006

Második, átdolgozott kiadás

ISSN 2064-518x

© Varga Szabolcs, 2022

© Nagy Béla, 2022

© Magyar Történelmi Társulat, 2022

© Kronosz Könyvkiadó Kft., 2022

Nagyszüleim emlékére

TARTALOM

Előszó	9
Mors bona... – Az utolsó órák	17
A szülőföld	24
Az ősök csarnoka. A Zrínyi-legendárium	29
Lyuk az idő szövetén. Hiányzó lapok a Zrínyi család történetéből	46
A haza (<i>Patria</i>)	56
Az ellenség torkában	71
A családi fészek	83
Az apai ág	85
Az anyai ág	97
Újratervezés. A Zrínyi család küzdelme az örökségért	119
A nehéz örökség	124
Gyilkosság Kosztajnicán	131
Harcok sűrűjében	137
Sic fata volunt	146
A vitéz Zrínyi bán	161
Családfő és a Monarchia arisztokratája	189
Szigetvár élén (1561–1566)	214
Az utolsó felvonás	229
Hősök ideje	245
Az emlékezet ereje	257
Epilógus	267
Jegyzetek	269
Felhasznált források és irodalom	285

TARTALOM

Képek jegyzéke	315
Térképek jegyzéke	317
Személynevek mutatója	319
Településnevek mutatója	327
Summary	333

ELŐSZÓ

„A halikarnasszoszi Hérodotosz a következőkben foglalja össze történeti kutatásainak eredményeit, hogy az emberek között megesezt dolgok az idők folyamán feledésbe ne merüljenek, és ne vesszen el nyomtalanul azoknak a nagy és csodálatra méltó cselekedeteknek az emléke, amelyeket részben a hellének, részben a barbárok vittek véghez, sem az, hogy milyen okok készítették őket a háborúra egymás ellen.”

1566 szeptemberében néhány óra különbséggel halt meg kánuni (I.) Szulejmán szultán és gróf Zrínyi Miklós. Utóbbi a dél-dunántúli Almás-patak mocsarai által körülölelt Szigetvár romjai alatt, az agg aszkétává aszott padisah pedig a közeli turbéli szőlőhegyen álló sátra rejtekében lehelte ki a lelkét. Az esemény a korabeli nyilvánosság szemében szinte azonnal világszenzációvá vált. A szultáni hadjárat céljáról ugyanis számos rémhír keringett Európában, és mindenhol attól féltek, hogy a világhódító ezúttal a Rajna vizében fogja megitatni a lovát. Így Európában érthetően óriási megkönnyebbüléssel értesültek a rettegett szultán haláláról, és ez ráirányította a figyelmet a Szigetvárt védő Zrínyi Mikósra is, aki a vár feladása helyett inkább a biztos halált jelentő kirohanást választotta.

Zrínyi halálát az egyetlen szemtanú, Ferenac Črnko beszámolójából készült latin, német és olasz fordításokból néhány éven belül megismerte a művelt nyugati közvélemény, a dalmát származású Brne Karnarutić pedig egy szintén elterjedt hősi

eposzt írt Szigetvár elestéről. A 17. század közepén a szigetvári hős dédunokája, a magyar történelem nem kevésbé jelentős alakja, a hadvezérként, politikusként és költőként is elhíresült Zrínyi Miklós szintén emléket állított ősenek. *Szigeti veszedelem* című eposzában a szigeti kapitány már a „devictus vincit” jegyében győzedelmeskedett a szultán felett, így kettejük párviadala immár Dávid és Góliát küzdelmének keresztény megfelelőjévé változott a közgondolkodásban. A magyarországi, majd az európai barokk irodalom Zrínyiből európai keresztény hőst csinált, és a francia Richelieu bíboros már ennek ismeretében írhatta naplójában, hogy a szigeti vitézek az egész európai civilizációt mentették meg a pusztulástól 1566-ban. A 18. századi Habsburg birodalmi reprezentáció egyenesen a császári dinasztia hőst látta Zrínyiiben, erről tanúskodik Peter Krafft 1825-ben készült *Zrínyi kirohanása* című monumentális alkotása.

A 19. századi magyar romantikus irodalom és festészet az addig európai, de legalábbis birodalmi mártírból magyar nemzeti hőst kreált, aki a haza függetlenségéért áldozta fel az életét. A korszak legjobb művészei festették meg Zrínyi drámai kirohanását, és nekik köszönhetően máig ez a leggyakrabban ábrázolt magyar történelmi esemény, népszerűsége egyenesen a 895. évi magyar honfoglalással vetekedett. Horvátország szintén felfedezte magának Zrínyi Miklóst a romantika korában, ám a Szigetvár alatt végbevitt önfeláldozást a horvát közgondolkodás nem tudta a saját történetébe integrálni, így a személye körül nem alakult ki akkora kultusz, mint a Bécsújhely várában 1671-ben kivégzett másik dédunoka, Zrínyi Péter esetében.

A 19. században, a romantikus nacionalizmus térhódításának és a nemzetállamok eszméjének virágkorában Zrínyi tisztelete valójában beszűkült és sematikusá vált, és az Osztrák–Magyar Monarchia széthullása után végképp Magyarországra

koncentrálódott. Bár a hazájáért életét adó Zrínyi nimbusza átívelt a 20. század különböző politikai kurzusain, emlékezete mindinkább Szigetvárra korlátozódott, a szocialista állambe rendezkedés nem tudott mit kezdeni a hős – korabeli szakzsargonban – „osztályhelyzetével”, uralkodóhoz való hűségével és hazafiságával, így inkább helyi szinten tartotta a nemzeti hős körül kialakult kultuszt.

1990 után teljesen új megvilágításba került Zrínyi tisztelete és kutatása. A nemzetközi politikai áramlatoknak köszönhetően a konferenciák és történelmi munkák immár főleg a horvát–magyar történelem közös hőseként foglalkoztak vele. A Szigetvár határában 1994-ben felállított, Zrínyi és Szulejmán hatalmas szobrával díszített Magyar–Török Barátság Park pedig a nemzeti emlékezetben a francia–német történelmi kibékülés mintájára az újjáéledő török–magyar kapcsolatok békés jellegét kívánta jelképezni. A változások betetőzéseként 2016 szeptemberében a magyar, a horvát és a török állam legfőbb közjogi méltóságai találkoztak Szigetváron és hajtottak fejet Zrínyi emléke előtt. De vajon ki ez az ember, aki képes hatni 450 év távlatából is? E könyv célja, hogy Hérodotosz tanácsát megfogadva elmesélje azokat a nagy és dicsőséges tetteket, amelyek Zrínyi Miklós nevének halhatatlanságához vezettek.

* * *

Zrínyi Miklós életével foglalkozni hálás feladat a történésznek, feltéve, ha nem törekszik a teljességre. A családi levéltár rejtélyes eltűnése ugyanis eleve lehetetlenné teszi, hogy olyan részletes mű szülessen, mint egy szerencsésebb forrásadottságú francia, itáliai, netán angol előkelő életéről. Végigtekintve a Magyar Királyság arisztokrata családi levéltárainak sorsán,

nem is kesereghetünk különösebben, hiszen a Zrínyi-levéltár története tipikus; a 16–17. századi állandó háborúskodás során az iratok többsége szétszóródott, megsérült, nem egy esetben megsemmisült. Néhány szerencsés sorsú, épségben megmaradt levelestár jelzi csupán, hogy mekkora iratmennyiség pusztult el valójában a harcok során, és milyen elterjedt volt az írásbeliség a Kárpát-medencében.

A hatalmas iratpusztulás ellenére korántsem lehetetlen alapos történeti munkát írni Zrínyi pályafutásáról. A különböző állami és királyi levéltárakban, a központi kormányzervek iratai között vagy éppen más családok gyűjteményeiben így is számtalan izgalmas és értékes adatot rejtenek a megsárgult papírok. Ezek összegyűjtése és értelmezése szinte már háromszázötven éve zajlik, mióta Marcus Forstall egy családtag megbízásából nekiállt kutakodni a régi iratok között. Ő volt az egyetlen szerencsés, aki a családi levéltárat még egyben láthatta, míg kései utódainak maradtak Budapest, Bécs, Graz, Zágráb, Varasd, Fraknó, Monyorókerék és ki tudja még hány település kisebb-nagyobb archívumai.

A Zrínyi Miklóssal kapcsolatos tudományos kutatás kezdetei az 1860-as évekig nyúlnak vissza, az 1566. évi szigetvári ostrom közelgő 300 éves évfordulója több történészt is arra sarkallt, hogy megírja a Zrínyiek és ezen belül a szigetvári hős történetét. Az antikvitástól kezdve az elsők érdeme nevük halhatatlansága, így én sem tekinthetek el Matija Mesić és Salamon Ferenc méltatásától, akik egy év különbséggel tették le művüket a tudomány asztalára.¹ Őket számosan követték, a századfordulón jobbnál jobb magyar és horvát kutatók versengtek egymással egyre-másra adva ki a Zrínyire vonatkozó forrásokat. Barabás Samu, Thallóczy Lajos, Iványi Béla, Ferdinand Šišić, Radoslav Lopašić és Emilij Laszowski munkái

tették közkinccsé azt az iratmennyiséget, amelyen az utódok – mintha óriások vállán álltak volna – messzebbre tekinthettek.

A 20. század közepén szigetvári Zrínyi Miklós kiesett a történelmi érdeklődés homlokteréből, Horvátországban inkább a középkori eredet, illetve Zrínyi Péter története, Magyarországon pedig a költő és hadvezér állandó jelzővel illetett dédunoka, Zrínyi Miklós irodalmi és politikai tevékenysége került fókuszba. Az 1966. évben megrendezett tudományos tanácskozások eredményei kivételnek számítottak, ám ma már az utóbbi két évtizedben megújuló Zrínyi-kutatások bölcsőjeként tekintünk rájuk. A konferencia anyaga sajnos nem jelent meg idegen nyelven, bár a magyar, osztrák és török történészek által írott tanulmányok nemzetközi szinten is érdeklődésre tarthattak volna számot.² A kitűnő írások közül Benda Kálmán Zrínyiről írt életrajzát kell kiemelni, aki az elődök által feltárt iratokat hasznosítva nagyszerűen összefoglalta a szigetvári hős pályafutását.³ Mivel az első összefoglalások eddigre már eltűntek a könyvtárak és antikváriumok polcairól, Benda életrajza nagy népszerűségnek örvendett, a Zrínyi-kultuszt Magyarországon leghűségesebben ápoló civil szervezet, a Szigetvári Várbaráti Kör 1987-ben önállóan is megjelentette. A kötet szemlélete alapvetően meghatározta két nemzedék Zrínyiről vallott felfogását. Horvátországban ugyanezt a szerepet Anđelko Mijatović olvasmányos műve töltötte be, amely különösen a rendszerváltás idején számított rendkívül népszerűnek. Nem véletlen, hogy pár éve újra megjelent a munka átdolgozott kiadása.⁴

Az 1990-es évektől hatalmas lendületet vett a Zrínyi-kutatás a horvát és a magyar történész társadalom körében egyaránt, és az addig lefojtott energiákból számtalan tudományos publikáció született, melyek részletes felsorolására e helyütt nincs mód, ám a munkák mennyisége és minősége miatt kifejezetten

szükség lenne egy teljességre törekvő Zrínyi-bibliográfia elkészítésére. A historiográfiai mérleg megvonásakor horvát részről elsősorban Milan Kruhek,⁵ Dragutin Feletar, Damir Karbić, Zoran Ladić,⁶ Hrvoje Petrić,⁷ Nataša Štefanec, Zrinka Blažević, Ivan Mirnik, a fiatalabb nemzedékből pedig Suzanna Miljan és Vedran Klaužer munkásságát kell majd számba venni. Magyar részről hasonlóan hosszú a lista, hiszen az irodalmárok közül Tüskés Gábor, Hausner Gábor és Bene Sándor,⁸ a művészet-történészek közül Buzási Enikő, Galavics Géza, a hadtörténészek közül Négyesi Lajos⁹ és Kelenik József, a történészek közül pedig Pálffy Géza, Bessenyei József és Sokcsevits Dénes is foglalkozott más-más aspektusból szigetvári Zrínyi Miklóssal. A szakirodalmi termést átböngészve látszik, hogy nem egy esetben horvát–magyar közös konferenciák a tudományos együttműködés hajtómotorjai,¹⁰ hiszen másképpen hogyan is lehetne beszélni két haza közös hősről? Ebből is látható, valóban szerencsés az a történész, aki ma Zrínyi Miklósról írhat.

* * *

Sokan azt gondolják, hogy a történész egész életében egyedül ücsörög egy üres könyvtárban, illetve levéltárban, vagy – és talán ez a jobbik eset – Indiana Jonesként oldja meg az újabb és újabb rejtélyeket. Bár nem lenne rossz, ha a pályája elején mindenkinek jutna egy-egy világraszóló felfedezés – Nagy Sándor vagy a hun Attila sírja –, de ne legyünk telhetetlenek. Ez a munka rengeteg örömet, élményt és barátságot hoz művelőjének. A történészi lét korántsem magányos, hiszen kollégák tucatjai állnak egymással napi kapcsolatban, és a világháló adta lehetőségeknek köszönhetően villámgyorsan lehet értesülni az új eredményekről, ötletekről és elképzelésekről. Már

e szakmában sem utópia a videokonferencia és a skype, bár a személyes kapcsolatot itt sem pótolhatja semmi. Az együttműködés korlátai azonban eltűntek, sem eltérő munkahely, sem különböző útleveél vagy éppen vízum nem állhat senki útjába, aki kérdésével megkeres egy távoli kollégát.

Nem történt ez másképp e kézirat megírása során sem. Megszámlálni sem lehet azt a rengeteg levelet, amelyet kollégáktól, barátoktól kaptam, és a könyv jelentős részét elvonné felsorolásuk. Ennek ellenére nem lehet eltekinteni néhányuk megemlézésétől, hiszen segítségük nélkül nem készült volna el ez a könyv. Fodor Pál támogatása és buzdítása adta meg a kezdő lökést, hogy egyáltalán nekiálljak az életrajz megírásának. Egykori tanárain, Oborni Teréz, Pálffy Géza és Sokcsevits Dénes mindvégig értékes tanácsokkal, adatokkal és ötletekkel láttak el. Dávid Géza megengedte, hogy könyvtárát sajátomként kezeljem, így ritka, máshol elérhetetlen kiadványokhoz jutottam hozzá. Külön meg kell említenem Fazekas Istvánt és Oross Andrást, egykori és jelenlegi bécsi magyar levéltári delegátusokat, akiktől rengeteg segítséget kaptam kutatásaim során. Zágrábi kollégáim közül köszönöm Suzanna Miljan és Vedran Klaužer folyamatos és önzetlen segítségét. B. Szabó János, Bagi Zoltán, Bubryák Orsolya, Glück László, Horváth Richárd, Németh S. Katalin, Sudár Balázs, Szakonyi Balázs, Szatlóczki Gábor, Tóth Gergely és Zsoldos Attila egyaránt segítettek adatokkal és tanácsokkal, így az ő érdemük is e kötet. Nagy Béla a térképeket, a Pazirik Kft. pedig a rekonstrukciós rajzokat készítette. Az Országos Széchényi Könyvtárban Farkas Gábor, a Magyar Nemzeti Múzeumban Tóth Csaba volt minden esetben a segítségemre, köszönöm nekik. A kézirat elkészültét az OTKA PD 109863. és a Nemzeti Kulturális Alap pályázatai támogatták. A sokszor dőcögős szöveget Jakabné Mezei

Gabriella, Varga Krisztina és Vértesi Lázár türelmes munkája tette élvezhetővé, nagyon hálás vagyok érte. Két barátomnak és kollégámnak, Csibi Norbertnek és Gőzsy Zoltánnak tartozom köszönettel, hogy egy szemeszteren keresztül átvállalták főiskolai óraimat, alárendelve ezzel saját kutatási terveiket az én ambíciómnak. A családom végtelen tűrőképessége nélkül azonban mindez nem lett volna elég a kézirat befejezéséhez, köszönöm nekik, hogy elviseltek.

Magyaregregy, 2016. július 17.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK ÉS IRODALOM

Rövidítések

AHY	Austrian History Yearbook
HK	Hadtörténelmi Közlemények (Budapest)
TSz	Történelmi Szemle (Budapest)
MHH	Monumenta Hungariae Historica (Budapest)
MHVST	Mitteilungen des Historischen Vereins für Steiermark (Graz)
MSHSM	Monumenta spectantia historiam Slavorum Meridionalium
Vjesnik	Vjesnik Kr. Hrvatsko-Slavonsko-Dalmatinskoga Zemaljskoga Arkiva (Zágráb)

Kiadatlan források

MNL OL	Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, Budapest
A 57	Libri Regii
E 148	Neoregestrata Acta
E 185	Magyar Kamara Archivuma, Archivum Familiae Nádasdy
DF	Diplomatikai Fényképtár
DL	Diplomatikai Levéltár
P 1313	A herceg Batthyány család levéltára, A Batthyány család törzslevéltára
P 1314	A herceg Batthyány család levéltára Batthyány misszilisek

ÖStA HHSt	A Österreichisches Staatsarchiv, Haus-, Hof- und Staatsarchiv (Wien)
FAE	Familienarchiv Erdődy
Turcica	Türkei I.
UA AA	Ungarische Akten (Hungarica), Allgemeine Akten
ÖStA HKA HFU	Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammer Archiv, Hoffinanz Ungarn
ÖStA HKA VUG	Österreichisches Staatsarchiv, Hofkammer Archiv, Vermischte ungarische Gegenstände
ÖStA KA Best.	Österreichisches Staatsarchiv, Kriegsarchiv, Bestellungen

Szakirodalom

- ÁGOSTON 1993 Ágoston Gábor: A magyarországi török végvárak fenntartásának és ellátásának néhány kérdése. In: *Végvárak és régiók a XVI–XVII. században*. Szerk. Petercsák Tivadar. Eger, 1993, 311–335. (Studia Agriensia 14.)
- AMSTADT 1969 Amstadt, Jakob: *Die k. k. Militärgrenze 1522–1881 (mit einer Gesamtbibliographie)*. I–II. Würzburg, 1969.
- BAGI 2016 Bagi Zoltán Péter: „Mert Kerecsényi László várkapitány csak a maga javát kereste”. In: *„A kereszténység védőoszlopa” – Gyula 1566-ban. A Gyulai vár 1566-os ostroma 450. évfordulójának emlékére 2016. május 27-én tartott tudományos konferencia előadásai*. Szerk. Erdész Ádám. Gyula, 2016, 51–60.
- BALOGH 1929 Balogh István: *Velencei diplomaták Magyarországról (1500–1526)*. Szeged, 1929.
- BARABÁS 1898–1899 *Codex epistolaris et diplomaticus Comitis Nicolai de Zrinio / Zrínyi Miklós a szigetvári hős életére vonatkozó levelek és okiratok*. I–II. kötet. Közreadja Barabás Samu. Budapest, 1898–1899.

- BARTA 1987 Barta Gábor: A törökös ideológia kezdetei Magyarországon. *Keletkutatás* (1987) tavasz, 8–19.
- BARTA 1988 Barta Gábor: *Vajon kié az ország?* Budapest, 1988.
- BENDA 1966 Benda Kálmán: Zrínyi Miklós a szigetvári hős. In: *Rúzsás* 1966, 15–56.
- BENDE 1966 Bende Lajos: Sziget ostroma 1566-ban. In: *Rúzsás* 1966, 61–107.
- BENDE 1968 Bende Lajos: Sziget 1556. évi ostroma. *HK* 15. (1968:2) 281–309.
- BENE–HAUSNER 2007 *A Zrínyiek a magyar és a horvát történelmében*. Szerk. Bene Sándor–Hausner Gábor. Budapest, 2007.
- BENE–LADIĆ–HAUSNER 2012 *Susreti dviju kultura: Obitelj Zrinski u hrvatskoj i mađarskoj povijesti. Zbornik radova*. Ur. Bene, Sándor – Ladić, Zoran – Hausner, Gábor. Zagreb, 2012.
- BENE 2007 Bene Sándor: A Zrínyiek: egy családtörténet története. In: BENE–HAUSNER 2007. 271–321.
- BENE 2017 Bene Sándor: „Szulejmán halála a Zrínyi-eposzokban: Történeti poétikai megközelítés”. *Irodalomtörténeti Közlemények* 121. (2017) 746–779.
- BENE 2021 Bene Sándor: *A harmadik szirén. Zrínyi Miklós költészete*. Budapest, 2021.
- BERLJAK 2013 Berljak, Matija: *Povelja iz 1563. Nikole Zrinskoga Sigetskoga za župu Svetoga Jurja na Bregu u Medimurju*. Čakovec, 2013.
- BESSENYEI 1986 Bessenyei József: *A Héttorony foglya*. Budapest, 1986.
- BESSENYEI 1994 *Enyingi Török Bálint*. A bevezetést írta és a forrásokat közléteszi Bessenyei József. Budapest, 1994.
- BESSENYEI 2005 Bessenyei József: *A Nádasdyak*. Budapest, 2005.
- BIDERMANN 1891 Bidermann, Hermann Ignaz: *Steiermarks Beziehungen zum kroatisch-slavon Königreich im XVI. und XVII. Jahrhundert*. Graz, 1891. (MHVSt 39.)
- Blagay oklt. *Codex diplomaticus comitum de Blagay. / A Blagay család levéltára*. Szerk. Thallóczy Lajos – Barabás Samu. Budapest, 1897. (MHH 28.)

- BOBORY 2009 Bobory, Dóra: *The Sword and the Crucible: Count Boldizsár Batthyány and Natural Philosophy in Sixteenth-Century Hungary*. Cambridge, 2009.
- BOJNIČIĆ 1899 Bojničić, Ivan: *Der Adel von Kroatien und Slavonien*. Nürnberg, 1899.
- BOJNIČIĆ 1905 Bojničić, Ivan: Kraljevske darovnice odnoseće se na Hrvatsku. Iz kraljevskih registraturnih knjiga „Libri regii”. *Vjesnik* VII. (1905) 178–208.
- BOROŠAK-MARIJANOVIĆ 1993 Borošak-Marijanović, Jelena: Zastave hrvatskih banova. In: *Znamenja vlasti i časti u Hrvatskoj u 19. stoljeću*. Ur: Jasna Tomičić. Zagreb, 1993. 22–27.
- BORSA 1967 Borsa Gedeon: Néhány bécsi ósnyomtatvány magyar vonatkozásai. In: *OSZK évkönyve 1965–1966*. Budapest, 1967. 389–396.
- BRACEWELL 1992 Bracewell, Catherine Wendy: *The Uskoks of Senj: Piracy, Banditry, and Holy War in the Sixteenth-Century Adriatic*. Ithaca, New York, 1992.
- BREGOVAC PISK – BOTICA 2021 Bregovac Pisk, Marina – Botica, Dubravka: A Zrínyi család birtokai. A kora újkor arisztokrata rezidenciáinak emlékei. In: *Ars et Virtus. Horvátország–Magyarország, 800 év közös kulturális öröksége*. Zagreb–Budapest, 2021. 144–158.
- BŘEZAN 1985 Březan, Václav: *Životy posledních Rožmberků*. I–II. kötet. Ed. Jaroslav Pánek. Praha, 1985.
- BUBRYÁK 2013 Bubryák Orsolya: *Családtörténet és reprezentáció. A galgóci Erdődy-várkastély gyűjteményei*. Budapest, 2013.
- BUČAR 1910 Bučar, Franjo: *Povijest hrvatske protestantske književnosti za reformacije*. Zagreb, 1910
- BUDINA 1978 Budina Sámuel *históriája magyarul és latinul Szigetvár 1566. évi ostromáról*. Fordította és jegyzetekkel ellátta: Molnár Imre. A fordítást az eredetivel egybevetette: Berényiné Révész Mária. Szigetvár, 1978. (Szigetvári Várbaráti Kör kiadványai 6.)
- BULGAKOV 2009 Bulgakov, Mihail: *Mester és Margarita*. Budapest, 2009.

- BUZÁSI 2008 Buzási Enikő: Portrék, festők, mecénások. A portré történetéhez a 16–17. századi Magyar Királyságban. In: *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon. (16–17. század)* II. kötet. Szerk. Mikó Árpád – Verő Mária. Budapest, 2008, 25–55.
- BŮŽEK 1996 Bůžek, Václav: Aliance Rožmberků, Zrinských ze Serynu a Novohradských z Kolovrat na počátku 17. století. *Jihočeský sborník historický* 65. (1996) 10–25.
- CD *Codex diplomaticus Regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*. Vol. 17. (1386–1394). Zagreb, 1981.
- CENNERNÉ 1997 *A Zrínyi család ikonográfiája*. A bevezető tanulmányt írta és a katalógust összeállította Cennerné Wilhelmb Gizella. Budapest, 1997.
- CHARRIÈRE 1848 Charrière, Ernest: *Négociations de la France dans de Levant*, I. Paris, 1848.
- CJH 1899 *Magyar Törvénytár (Corpus Juris Hungarici) 1000–1526. évi törvénycikkek*. Szerk. Márkus Dezső. Budapest, 1899.
- DAI 1949 Constantinus Porphyrogenitus: *De Administrando Imperio*. Greek text edited by Gyula Moravcsik, English Translation by Romilly James Heald Jenkins. Budapest, 1949.
- DAMJANOV 2000–2003 Damjanov, Jadranka (szerk.): *Zrinski i Europa*. I–II. köt. Zagreb, 2000–2003.
- DÁVID–FODOR 2000 *Ottomans, Hungarians, and Habsburgs in Central Europe: The Military Confines in the Era of the Ottoman Conquest*. Eds. Dávid Géza – Fodor Pál. Leiden–Boston–Cologne, 2000.
- DÁVID 1993 Dávid Géza: Kászim vojvoda. bég és pasa. I. *Keletkutatás* (1993) ősz, 53–67.
- DÁVID 1996 Dávid Géza: Kászim vojvoda. bég és pasa. II. *Keletkutatás* (1996) tavasz, 41–57.
- DÁVID 2006 Dávid Géza: Egy távolról jött oszmán főember a magyar végeken: Ulama bég. *Keletkutatás* (2002–2006) 62–83.

- DEÉR 205 Deér József: *A magyarok szent koronája*. Budapest, 2005.
- DN 1994 Hajdú Zs. – Sarok Zs.: A Török Köztársaság elnöke felavatta II. Szulejmán emlékművét. *Dunántúli Napló* 1994. szeptember 7.
- DOBRONIC 1984 Dobronić, Lelja: *Posjedi i sjedišta Templara, Ivanovaca i Sepulkralaca u Hrvatskoj*. Zagreb, 1984.
- DOMINKOVITS–PÁLFFY 2010 Dominkovits Péter – Pálffy Géza: Küzdelem az országos és regionális hatalomért. A Nádasdy család, a magyar arisztokrácia és a Nyugat-Dunántúl nemesi társadalma a 16–17. században. (1. rész). *Századok* 144. (2010:5) 769–793.
- DONGÓ 1899 A báni tiszttel jogfolytonossága II. Lajos és I. Ferdinánd korában. Közli: D-gy. [Dongó Gyárfás Géza]. *Történelmi Tár* 22. (1899) 315–317.
- DÖMÖTÖR 1990 *Magyar Néprajz VII. Néphit Népszokás Népi valóság*. Szerk. Dömötör Tekla. Budapest, 1990.
- DRH 1989 *Decreta Regni Hungariae / Gesteze und Verordnungen Ungarns 1458–1490*. Eds. Döry, Francisci – Bónis, Georgius – Érszegi, Geisa – Teke, Susanna. Budapest, 1989.
- E. KOVÁCS 2003 E. Kovács Péter: Ferdinánd főherceg és Magyarország 1521–1526. *TSz* 45. (2003:1–2) 25–45.
- ELZE 1897 *Primus Trubers Briefe*. Mit den dazu gehörigen Schriftstücken gesammelt und erläutert von Theodor Elze. Tübingen, 1897.
- ENGEL 1996 Engel Pál: A középkori magyar királyság intézménye. *Rubicon* 7. (1996:1–2) 55–56.
- ENGEL 2001 Engel Pál: *The realm of St. Stephen: a history of medieval Hungary, 895–1526*. London – New York, 2001.
- ENGEL 2003a Engel Pál: A török–magyar háborúk első éve 1389–1392. In: *Uő: Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Válogatta, szerkesztette, a jegyzeteket gondozta Csukovits Enikő. Budapest, 2003. 555–578.

- ENGEL 2003b Engel Pál: Vár és hatalom I–II. In: Uő: *Honor, vár, ispánság. Válogatott tanulmányok*. Válogatta, szerkesztette, a jegyzeteket gondozta Csukovits Enikő. Budapest, 2003. 162–198.
- ERDÉLYI 2005 Erdélyi Gabriella: *Bethlenfalvi Thurzó Elek levelezése. Források a Habsburg–magyar kapcsolatok történetéhez I. 1526–1532*. Budapest, 2005. (Lymbus kötetek 1.)
- ERDÉLYI 2011 Erdélyi Gabriella: *Szökött szerzetesek. Erőszak és fiatalok a késő középkorban*. Budapest, 2011.
- ETE I–IV. *Egyháztörténeti emlékek a magyarországi hitújítás korából*. I–IV. kötet. Szerk. Bunyitay Vincze – Rapaics Rajmond – Karácsonyi János. Budapest, 1902–1909.
- FALLENBÜCHL 1980 Fallenbüchl Zoltán: A Blaeu-térkép officina atlaszkiadásai és magyar vonatkozásaik. In: *Az Országos Széchényi Könyvtár Évkönyve, 1978*. Budapest, 1980. 343–405.
- FAZEKAS 2002 Fazekas István: A Melith-fiúk bécsi tanulmányai 1630–1631-ben. In: *Tanulmányok Szakály Ferenc emlékére*. Szerk. Fodor Pál – Pálffy Géza – Tóth István György. Budapest, 2002. 139–159.
- FAZEKAS 2016 Fazekas István: Szigetvár emlékezete a XVI. században. In: *Múlt-kor történelmi magazin melléklete*. Budapest, 2016. 18–22.
- FAZEKAS 2020 Fazekas István: Országgyűlések a kora újkori Magyarországon a 16–17. században. In: Fazekas István – Gebei Sándor – Pálosfalvi Tamás: *Rendi országgyűlések a Magyar Királyságban a 18. század elejéig*. Budapest, 2020. 177–357.
- FEJÉR 1839 Fejér, Georgius: *Croatiae ac Slavoniae cum Regno Hungariae nexus et relationes*. Budaë, 1839.
- FERIDUN 1857 Feridun, Ahmed beg: *Münşetâus-selâtin I*. Istanbul, 1857.
- FODOR 1991 Fodor Pál: *Magyarország és a török hódítás*. Budapest, 1991.

- FODOR 1995 Fodor Pál: Kémkedés a török korban. *Keletkutatás* (1995) őszi, 121–126.
- FODOR 1996 Fodor Pál: Adatok a magyarországi török rabszedésről. *HK* 109. (1996:4) 133–144.
- FODOR 1998 Fodor Pál: Kié legyen Pankota? Érdekcsoportok és érdekérvényesítés az oszmán hatalmi elitben a 16. század közepén. *Századok* 132. (1998:4) 825–836.
- FODOR–DÁVID 1994 Fodor Pál – Dávid Géza: Magyar–török béketárgyalások 1512–1514-ben. *TSz* 36. (1994:3–4) 193–227.
- FORGÁCH 1977 Forgách Ferenc: Emlékirat Magyarország állapotáról Ferdinánd, János, Miksa királysága és II. János erdélyi fejedelemsége alatt. Ford. Borzsák István. In: *Humanista történetírók*. Válogatta, a szöveget gondozta, az utószót írta: Kulcsár Péter. Budapest, 1977.
- FORSTALL 2007a Forstall, Marcus: A Zrínyi grófok hősi családjának története. In: BENE–HAUSNER 2007, 321–379.
- FORSTALL 2007b Forstall, Marcus: Zrínyi grófok leszármazása. In: BENE–HAUSNER 2007, 379–385.
- FRAKNÓI 1889 Fraknói Vilmos: *Erdődy Bakócz Tamás élete*. Budapest, 1889.
- FRANKOVICS 2002 *Zrínyi énekek és feljegyzések. Horvát, szerb, bosnyák és szlovák népi énekek*. Szerk. Frankovics György. Pécs, 2002.
- FUTAKY 2007 Futaky, István: Sziget 1566 – Buda 1945. Der Weg eines ungarischen Mythos. In: *Erinnerungskultur in Südosteuropa: Bericht über die Konferenzen der Kommission für Interdisziplinäre Südosteuropa-Forschung im Januar 2004, Februar 2005 und März 2006 in Göttingen*. Hgg. Leinhard Laurer. Göttingen, 2007. 217–229. (Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Neue Folge 12.)
- GALAVICS 1986 Galavics Géza: *Kössünk kardot az pogány ellen. Török háborúk és képzőművészet*. Budapest, 1986.

- GARACZI 1992 Garaczi László: A Mennyország térképe. In: *Uő: Nincs alvás!* Budapest, 1992.
- GÖRBILGIN 1966 Görbilgin, Taylib: Nagy Szolimán 1566. évi Szigetvár elleni hadjáratának előzményei. In: *Rúzsás* 1966, 53–61.
- GRGIN 1995 Grgin, Borislav: Senj i Vinodol kralja Matijaša Korvina Frankapana i Venecije (1465–1471). *Radovi Zavod za hrvatsku povijest filozofskog fakulteta sveučilišta u Zagrebu* 28. (1995) 61–70.
- GULDESCU 1970 Guldescu, Stanko: *The Croatian-Slavonian Kingdom 1526–1792*. Mouton, 1970.
- HADROVICS 1991 Hadrovics László: Magyar–délszláv szellemi kapcsolatok a középkorban. *Magyar Nyelvőr* 123. (1999:1) 46–58.
- HALLER 1917 Haller Jenő: Adatok a muraközi reformáció történetéhez (I. közlemény). *Protestáns Szemle* 29. (1917) 249–260.
- HANCZ 2013 Hancz Erika: Szigetvár az 1566. évi török hadjárat idején. A vár és a város történeti és régészeti kutatásai. In: *Fiatal Középkoros Régészek IV. Konferenciájának Tanulmánykötete*. Szerk. Varga Máté. Kaposvár, 2013. 149–158.
- HATOS 1870 Hatos Gusztáv: Baranya vármegye főispánjai. *Századok* 4. (1870:6) 371–386.
- HAUSNER 2016 Hausner Gábor: A két katona Zrínyi. In: *Múlt-kor történelmi magazin melléklete*. Budapest, 2016. 40–44.
- HOLLEGGER 2005 Manfred Hollegger: *Maximilian I., 1459–1519, Herrscher und Mensch einer Zeitenwende*. Stuttgart, 2005.
- HORVAT 1944 Horvat, Rudolf: *Povijest Međimurja*. Varaždin, 1944.
- Horvát véghelyek oklt. *A horvát véghelyek oklevéltára 1. kötet 1490–1527*. Szerk. Thallóczy Lajos – Hodinka Antal. Budapest, 1903. (MHH 31.)
- HORVÁTH 1838 Horváth Mihály: *Gróf Nádasdy Tamás élete, némi tekintettel korára*. Buda, 1838.

- HORVÁTH 1966 Horváth Miklós: Szigetvár védelmének néhány katonai kérdése. *HK* 13. (1966:4) 844–862.
- HORVÁTH 2013 Horváth, Richárd: The Castle of Jajce in the Organization of the Hungarian Border Defence System under Matthias Corvinus. In: *Stjepan Tomašević (1461–1463) slom srednjovjekovnoga Bosanskog Kraljevstva*. Urednik: Ante Birin. Zagreb, 2013. 89–98.
- HOZJAN 2009 Hozjan, Andrej: Varaždinska vojnopostna postaja in poštarji v 16. stoletju. In: *800 godina slobodnog kraljevskog grada Varaždina 1209–2009. Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa održanog 3. i 4. prosinca 2009. godine u Varaždinu*. Ur. Šicel, Miroslav – Kaštela, Slobodan. Varaždin, 2009. 263–276.
- HSS I. Šišić, Ferdo: *Hrvatski saborski spisi / Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae, Slavoniae. Knjiga prva: Od godine 1526. do godine 1536*. Zagreb, 1912. (MSHSM XXXI.)
- HSS II. Šišić, Ferdo: *Hrvatski saborski spisi / Acta comitialia regni Croatiae, Dalmatiae, Slavoniae. Knjiga druga: Od godine 1537. do godine 1557. Dodatak 1526–1539*. Zagreb, 1915. (MSHSM XXXVI.)
- HUNYADI 2001 Hunyadi Zsolt: *The Crusades and the Military Orders: expanding the frontiers of medieval Latin Christianity*. Budapest, 2001.
- HUSZÁR 1975 Huszár Lajos: *Habsburg-házi királyok pénzei 1526–1657*. Budapest, 1975.
- ILJANIĆ 1986 Iljanić, Mira: Die Festungen der windischen Grenze. In: *Die Steiermark. Brücke und Bollwerk. Katalog der Landesausstellung*. Schloß Herberstein. 3. Mai. Bis 26. Oktober 1986. Graz, 1986. 343–344.
- INALCIK 1973 Inalcik, Halil: *The Ottoman Empire. The Classical Age 1300–1600*. London, 1973.

- ISTVÁNFFY 2001 *Istvánffy Miklós magyarok dolgairól írt históriája Tállyai Pál XVII. századi fordításában.* I. Sajtó alá rendezte Benits Péter. Budapest, 2001.
- ISTVÁNFFY 2003 *Istvánffy Miklós magyarok dolgairól írt históriája Tállyai Pál XVII. századi fordításában.* II. Sajtó alá rendezte Benits Péter. Budapest, 2003.
- Jajca oklt. *Jajcza (bánság, vár és város) története 1450–1527.* Szerk. Thallóczy Lajos – Horváth Sándor. Budapest, 1915. (MHH 40.)
- JURKOVIĆ 2017 Ivan Jurković: O grbovima u molitvenicima koje su 1518. u Veneciji dali tiskati Krsto Frankapan sa suprugom Apolonijom Lang i 1560. u Padovi Katarina Frankapan, supruga Nikole Zrinskog Sigetskog. *Zbornik Odsjeka povij. znan. Zavoda povij. druš. znan. Hrvat. akad. znan. umjet.* Vol. 35. (2017) 61–84.
- KALLAY 2012 Nikola Kallay: Zlatne bule Andrije II. i Bele IV. Šubićima Bribirskim. In: *Radovi – Zavod za hrvatsku povijest.* Vol. 44, Zagreb 2012. 209–222.
- KARÁCSON 1916 Karácson Imre: *Török történettrók.* III. kötet. Budapest, 1916.
- KARBIĆ 2000 Karbić, Damir: Šubići i dobri kralj Zvonimir. Prilog proučavanju upotrebe legendi u politici hrvatskih velikaških obitelji. In: 900 godina Bašćanske ploče (1100–2000). Ur. Josip Žgaljić. *Krčki Zbornik* 42. (2000) 271–280.
- KARBIĆ 2007 Karbić, Damir: A brebiri Subicsok az örökös báni cím elvesztéséig. In: BENE–HAUSNER 2007, 15–39.
- KARBIĆ–MILJAN 2012a Karbić, Damir – Miljan, Suzana: Knezovi Zrinski u 14 i 15. stoljeću između staroga i novoga teritorijalnog identiteta. In: BENE–LADIĆ–HAUSNER 2012, 15–43.
- KARBIĆ–MILJAN 2012b Karbić, Damir–Miljan, Suzana: Političko djelovanje kneza Pavla I. Zrinskog (1362–1414) *Zbornik Odsjeka povij. znan. Zavoda povij. druš. znan. Hrvat. akad. znan. umjet.* Vol. 30. (2012) 87–107.

- KASZA 2016 Kasza Péter: Egy elfeledett ostrom emlékezete. Szigetvár, 1556. In: Kasza Péter: *Egy elfeledett ostrom emlékezete. Szigetvár, 1556*. Budapest, 2016. 11–26.
- KÁLDY 1974 Káldy–Nagy Gyula: *Szulejmán*. Budapest, 1974.
- KÁROLYI 1880 Károlyi Árpád: *A német birodalom nagy hadi vállalata Magyarországon 1542-ben*. Budapest, 1880.
- KASER 1997 Kaser, Karl: *Freier Bauer und Soldat. Die Militarisierung der agrarischen Gesellschaft an der kroatisch-slawonischen Militärgrenze (1535–1881)*. Wien–Köln–Weimar, 1997.
- KELENIK 2019 Kelenik József: Sziget ostroma 1566-ban. In: *Szigetvár 1566. évi ostromának igaz története*. A kötetet összeállította: Fodor Pál. Budapest, 2019. 13–111.
- KENYERES 2001 Kenyeres István: A végvárak uradalmainak igazgatása és gazdálkodása a 16. században. *Századok* 135. (2001:6) 1349–1412.
- KENYERES 2002 Kenyeres István: *XVI. századi uradalmi utasítások. Utasítások a kamarai uradalmak prefektusai, udvarbírái és ellenőrei részére*. I–II. kötet. Budapest, 2002. (Fons könyvek 2.)
- KINNAMOS 1976 John Kinnamos: *Deeds of John and Manuel Commenus*. Translated by Charles M. Brand. New York, 1976.
- KLAIĆ 1891 Klaić, Vjekoslav: Ban Ivan Karlović. In: *Pribovijesti iz hrvatske povijesti III. dio*. Zagreb 1891. 138–160.
- KLAIĆ 1898 Klaić, Vjekoslav: Rodoslovje knezova Krbavskih od plemena Gusić. *Rad Jugoslavenske Akademije znanosti i umjetnosti* 134. (1898) 190–214.
- KLAIĆ 1987 Klaić, Nada: *Medvedgrad i njegovi gospodari*. Zagreb, 1987.
- KLANICZAY 1991 *A Bibliotheca Zriniana története és állománya*. Szerk. Klaniczay Tibor. Írták és összeállították: Hausner Gábor – Klaniczay Tibor – Kovács Sándor – Monok István – Orlovszky Géza. Budapest, 1991. (Zrínyi-Könyvtár IV.)

- KLANICZAY 2001 Klanciczay Tibor: A reformáció és a magyar művelődés. In: *Uő: Stílus, nemzet és civilizáció*. Budapest, 2001. 48–56. (Régi Magyar Könyvtár Tanulmányok 4.)
- KOSTREŇČIĆ 1874 *Urkundliche Beiträge zur Geschichte der protestantischen Literatur der Südslaven in den Jahren 1559. bis 1565*. Gesammelt und hgg. von Ivan Kostrenčić. Zagreb, 1874.
- KOTTANER 1979 *A korona elrablása. Kottaner Jánosné emlékirata 1439–1440*. Fordította és közléteszi Mollay Károly. Budapest, 1979.
- KOVÁCS 2009 Kovács, Kálmán: Theodor Körners Zríny. Die Wiedergeburt des Nikolaus Zrínyi um 1800. In: *Militia et litterae. Die beiden Nikolaus Zrínyi und Europa*. Hrsg. Kühlmann, Wilhelm – Tüskés, Gábor. Tübingen, 2009. 285–303.
- KOVÁTS 1966 Kováts Valéria: Sziget várának kutatástörténetéhez. In: *Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 1966*. Pécs, 1967. 207–289.
- KÖNIG 2016 König Frigyes: *Várak és erődítmények a 16–18. századi Horvátországban és Dalmáciában*. Budapest, 2016.
- KÖSZEGHY 1987 *De Sigetho Hungariae propugnaculo*. Közléteszi Köszeghy Péter, a bevezető tanulmányt írta Szabó András. Budapest, 1987.
- KRUHEK 1995 Kruhek, Milan: *Krajiške utvrde i obrana hrvatskog kraljevstva tijekom 16. stoljeća*. Zagreb, 1995. (Bibliotheka Hrvatska povjesnica Monografije i studije Knjiga 1.)
- KRUHEK 1999 Kruhek, Milan: *Posjedi i gradovi obitelji Zrinskih i Frankopana / Die Herrschaften und Schlösser der adeligen Familien Zrinski und Frankopan. Katalog izložbe*. Zagreb, 1999.
- KUBINYI 1986 Kubinyi András: A magyar állam belpolitikai helyzete Mohács előtt. In: *RÚZSÁS–SZAKÁLY 1986*, 59–101.

- KUBINYI 1996 Kubinyi András: Mátyás király és a monasztikus rendek. In: *Mons Sacer 996–1996. Pannonhalma 1000 éve*. I. kötet. Szerk. Takács Imre. Pannonhalma, 1996. 538–544.
- KUBINYI 1999 Kubinyi András: Beriszló Péter és budai szereplése. In: *Úó: Főpapok, egyházi intézmények és válásosság a középkori Magyarországon*. Budapest, 1999. 171–185. (METEM 22.)
- KUBINYI 2000 Kubinyi András: Hadszervezet a késő középkori Magyarországon. In: *Nagy képes millenniumi hadtörténet. 1000 év a hadak útján*. Budapest, 2000. 75–82.
- KUBINYI 2001 Kubinyi András: Ernuszt Zsigmond pécsi püspök rejtélyes halála és hagyatékának sorsa. (A magyar igazságszolgáltatás nehézségei a középkor végén.) *Századok* 135. (2001:2) 301–361.
- KUBINYI 2004 Kubinyi, András: Hungary's Power Factions and the Turkish Threat in the Jagiellonian Period (1490–1526). In: *Fight against the Turk in Central-Europe in the first half of the 16th Century*. Budapest, 2004. 115–147.
- KUBINYI 2008 Kubinyi, András: *Matthias Rex*. Budapest, 2008.
- KUKULJEVIĆ 1854 Kukuljević Sakcinski, Ivan: Dogadjaji Medvedgrada. In: *Arkiv za povjestnicu Jugoslavensku* III. Zagreb, 1854. 13–133.
- KUKULJEVIĆ 1883 Kukuljević Sakcinski, Ivan: *Zrin grad i njegovi gospodari*. Zagreb, 1883.
- LADIĆ–VIDMAROVIĆ 2007 *Povijest obitelji Zrinski. Zbornik [radova sa znanstvenog skupa održanog u Zagrebu, 8-9 studenog 2004]*. Ur. Ladić, Zoran – Vidmarović, Đuro. Zagreb, 2007.
- LASZOWSKI 1900 Laszowski, Emilij: Pečat Petra i Jurja knezova Kravskih. *Vjesnik* 2. (1900) 63.
- LAUER 2007 Reinhard Lauer: Siget. Heldenmythos zwischen den Nationen. In: *Erinnerungskultur in Südosteuropa: Bericht über die Konferenzen der Kommis-*

- sion für Interdisziplinäre Südosteuropa-Forschung im Januar 2004, Februar 2005 und März 2006 in Göttingen.* Hrsg. Leinhard Laurer. Göttingen, 2007. 189–217. (Abhandlungen der Akademie der Wissenschaften zu Göttingen. Neue Folge 12.)
- LOPAŠIĆ 1885 Lopašić, Radoslav: Prilozi za poviest Hrvatske XVI. i XVII. vieka iz štajerskoga zemaljskoga arhiva u Gradcu. *Starine* 17. (1885) 151–231.
- LOSERTH 1934 Loserth, Johann: Innerösterreich und die militärischen Maßnahmen gegen die Türken im 16. Jahrhundert. Studien zur Geschichte der Landesdefension und der Reichshilfe. In: *Forschungen zu Verfassungs- und Verwaltungsgeschichte der Steiermark*. 11. No. 1. Graz, 1934.
- LUKÁCS 2001 Lukács István: *A megváltó Mátyás király színeváltozásai a szlovén néphagyományban és szépirodalomban*. Budapest, 2001.
- MAKSAY 1990 Maksay Ferenc: *Magyarország birtokviszonyai a 16. század közepén*. I–II. kötet. Budapest, 1990.
- MARGALITS 1900 Margalits Ede: *Horvát történelmi repertórium I*. Budapest, 1900.
- MARGALITS 1902 Margalits Ede: *Horvát történelmi repertórium II*. Budapest, 1902.
- MAŽURAN 1958 Mažuran, Ive: Turska osvajanja u Slavoniji (1526–1552). *Osječki Zbornik* 6. (1958) 93–135.
- MESIĆ 1866 Mesić, Matija: *Život Nikole Zrinjskoga sigetskoga junaka*. Zagreb, 1866.
- MESIĆ 1873 Mesić, Matije: *Hrvati nakon bana Berislavića do Mohačke bitke*. Zagreb, 1873.
- MESIĆ 1996 Mesić, Matije: *Hrvati na izmaku srednjega vijeka. Izabrane rasprave*. Slavonski Brod, 1996. (Bibliotheca Croatica – Slavonica, Sirmiensa et Baryensia Knj. 1.)
- MIJATOVIĆ 1987 Mijatović, Anđelko: *Obrana Sigeta o 420. obljetnici. (1566–1986)*. Split, 1987. (Zagreb, 2010.)²
- MIKSZÁTH 1999 Mikszáth Kálmán: *Új Zrinyász*. Budapest, 1999.

- MILINOVIĆ, 1997 Ante Milinović: Zrinsko Pounje na udaru tursko-vlaške agresije. In: *Zrinski Zbornik za povijest i obnovu Hrvatskoga Pounja* 2. (1997) 137–165.
- MILJAN–KEKEZ 2015 Suzana Miljan – Hrvoje Kekez: The Memory of the Battle of Krbava (1493) and the Collective Identity of the Croats. *Hungarian Historical Review* 4. (2015:2) 283–313.
- MIRNIK 1997 Mirnik, Ivan: Kovnica novca knezova Zrinskih u Gvozdanszkom. In: *Zrinski Zbornik, za povijest i obnovu hrvatskoga Pounja* 2. (1997) 121–137.
- MIRNIK 2006 Mirnik, Ivan: Pravo hrvatskoga plemstva na vađenje rudače i kovanje novca. *Povijesni Prilozi* 31. (2006) 101–117.
- MOAČANIN 1999 Moačanin, Nenad: Kapudánságok a bosnyák határvidéken a 16–18. században. *Aetas* 4. (1999) 51–58.
- MOE I–II. *Magyar Országgyűlési Emlékek / Monumenta Comitatus Regni Hungariae* I. (1526–1536.) II. (1537–1545). Szerk. Fraknói Vilmos. Budapest, 1874–1875.
- Mon. Habs. I. *Monumenta Habsburgica regni Croatiae Dalmatiae Slavoniae*. Ur. Laszowski, Emilij. Knjiga I. Zagrebiae, 1914. (MSHSM XXXV.)
- Mon. Habs. II. *Monumenta Habsburgica regni Croatiae Dalmatiae Slavoniae*. Ur. Laszowski, Emilij. Knjiga II. Zagrebiae, 1916. (MSHSM XXXVIII.)
- Mon. Zagr. II–III. *Povjestni spomenici slob. kralj. Grada Zagreba prijestolnice kraljevine dalmatinsko-hrvatsko-slavonske / Monumenta historica liberae regiae civitatis Zagrabiae metropolis regni Dalmatiae, Croatiae et Slavoniae*. Ur. Tkalčić, B. Ivan. Svezak II–III. Zagreb, 1895–1896.
- NAGY 1865 Nagy Iván: *Magyarország családai czímerekkel és nemzedékrendi táblákkal*. XI. kötet. Pest, 1865.
- NÉGYESI 2009 Négyesi Lajos: Gondolatok szigetvári Zrínyi Miklós várkapitányi tevékenységéről. *HK* 122. (2009:3) 486–505.

- NEUMANN 2011 Neumann Tibor: Békekötés Pozsonyban – országgyűlés Budán. A Jagelló–Habsburg kapcsolatok egy fejezete. *Századok* 145. (2011:2) 293–347.
- OBORNI 2003 Oborni Teréz: A bécsi udvar tervei Erdély visszaszerzésére. *TSz* 45. (2003:1–2) 109–129.
- OBORNI 2004 Oborni Teréz: Tartományból ország. Erdélyi változások a 16. század első felében (1557–1563). In: *Közép-Európa harca a török ellen a 16. század első felében*. Szerk. Zombori István. Budapest, 2004. 165–179.
- OBORNI 2007 Oborni Teréz: Kettős függésben. Erdély államisága a 16. század közepén. *Korunk* 17. (2007:7) 33–40.
- ÓVÁRI 1890 *A Magyar Tudományos Akadémia történelmi bizottságának oklevél-másolatai*. Első füzet. Ismerteti: Óvári Lipót. Budapest, 1890.
- ÓVÁRI 1894 *A Magyar Tudományos Akadémia történelmi bizottságának oklevél-másolatai*. Második füzet. Ismerteti: Óvári Lipót. Budapest, 1894.
- ŐZE–SPANNENBERGER 2005 Őze, Sándor – Spannenberger, Norbert: „Hungaria vulgo appellatur propugnaculum Christianitatis”. Zur politischen Instrumentalisierung eines Topos in Ungarn. In: *Beruf und Berufung. Geschichtswissenschaft und Nationsbildung in Ostmittel- und Südosteuropa im 19. und 20. Jahrhundert*. Hrsg. Markus Krzoska – Hans-Christian Maner. Münster, 19–39. (Studien zur Geschichte, Kultur und Gesellschaft Südosteuropas, Bd. 4).
- PÁLFFY 1993 Pálffy Géza: A királyi Szigetvár 1547. évi leltára. *HK* 106. (1993) 74–100.
- PÁLFFY 1996a Pálffy Géza: A török elleni védelmi rendszer szervezetének története a kezdetektől a 18. század elejéig. (Vázlat egy készülő nagyobb összefoglaláshoz.) *TSz* 38. (1996:2–3) 163–217.
- PÁLFFY 1996b Pálffy Géza: Védelmi övezetek a Tiszától keletre a 16. században. In: *In memoriam Barta Gábor. Tanulmányok Barta Gábor emlékére*. Szerk. Lengvári István. Pécs, 209–228.

- PÁLFFY 1997a Pálffy Géza: Kerületi és végvidéki főkapitányok és főkapitány-helyettesek Magyarországon a 16–17. században (Minta egy készülő főkapitányi archontológiai és „életrajzi lexikonból”). *TSz* 39. (1997:2) 257–288.
- PÁLFFY 1997b Pálffy Géza: Rabkereskedelem és rabtartás gyakorlata és szokásai a XVI–XVII. századi török–magyar határ mentén. *Fons* 4. (1997:1) 5–78.
- PÁLFFY 1999a Pálffy Géza: Nádasdy Tamás, a Dunántúl főkapitánya (1542–1546 és 1548–1552). In: SÖPTEI 1999, 29–54.
- PÁLFFY 1999b Pálffy Géza: *A császárváros védelmében. A győri főkapitányság története 1526–1598*. Győr, 1999.
- PÁLFFY 2002a Pálffy Géza: Jankovich Miklós zászlótörténeti iratgyűjteménye. In: *Jankovich Miklós (1772–1846) gyűjteményei. Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában 2002. november 28. – 2003. február 16.* Szerk. Mikó Árpád. Budapest, 2002. 300.: No. 283. (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai, 2002/1.)
- PÁLFFY 2002b Pálffy Géza: A Bajcsavárig vezető út. A stájer rendek részvétele a Dél-Dunántúl határvédelmében a 16. században. In: *Weitschwar/Bajcsa-vár. Egy stájer erődítmény Magyarországon a 16. század második felében. Kiállítás a zalaegerszegi Göcseji Múzeumban 2002. május 31. – 2002. október 31.* Szerk. Kovács Gyöngyi. Zalaegerszeg, 2002. 11–27.
- PÁLFFY 2003a Pálffy Géza: Der Preis für die Verteidigung der Habsburgermonarchie: Die Kosten der Türkenabwehr in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts. In: *Finanzen und Herrschaft: Materielle Grundlagen fürstlicher Politik in den habsburgischen Ländern und im Heiligen Römischen Reich im 16. Jahrhundert*. Hrsg. Friedrich Edelmayer – Maximilian Lanzinner – Peter Rauscher. Munich–Vienna, 2003. 20–44.

- PÁLFFY 2003b Pálffy Géza: Egy fontos adalék történeti földrajzunk s közigazgatás-történetünk históriájához: Az 1558. évi horvát–szlavón közös országgyűlés meghívólevele. In: *Tanulmányok Bak Borbála tiszteletére. Fons (Forráskutatás és Történeti Segédtdományok)* 10. (2003:2) Budapest, 2003. 233–248.
- PÁLFFY 2004a Pálffy Géza: Koronázási lakomák a 15–17. századi Magyarországon. Az önálló magyar királyi udvarasztali ceremóniarendjének kora újkori továbbéléséről és a politikai elit hatalmi reprezentációjáról. *Századok* 138. (2004:5) 1005–1101.
- PÁLFFY 2004b Pálffy Géza: Elképzelések a török hódoltság elpusztításáról (16–17. század). (A Habsburg Birodalom magyarországi hadszíntérének néhány főbb sajátosságáról). In: „*Quasi liber et pictura*” *Tanulmányok Kubinyi András hetvenedik születésnapjára*. Szerk. Kovács Gyöngyi. Budapest, 2004. 387–403.
- PÁLFFY 2007 Pálffy Géza: Egy horvát–magyar főúri család a Habsburg Monarchia nemzetek feletti arisztokráciájában. A Zrínyiek határon átívelő kapcsolatai. In: BENE–HAUSNER 2007, 39–67.
- PÁLFFY 2010a Pálffy Géza: *A Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia a 16. században*. Budapest, 2010. (Historia Könyvtár, Monográfiák 27.)
- PÁLFFY 2010b Pálffy Géza: A szigetvári Zrínyi Miklós a Magyar Királyság és a Habsburg Monarchia arisztokráciájában. In: *Zrínyi Miklós élete és öröksége. A 2008. november 7–8-án Zrínyi Miklós születésének 500. évfordulója alkalmából Szigetváron rendezett konferencia előadásainak szerkesztett szövege*. Szerk. Varga Zoltán. Szigetvár, 2010. 28–48.
- PÁLFFY 2011 Pálffy Géza: Egy rendkívüli forrás a magyar politikai elit 16. századi földrajzi ismereteiről (Az 1526 és 1556 között török kézbe került magyarországi városok, várak és kastélyok összeírása a Né-

- met-római Birodalom rendjei számára). In: *Vá-
rak nyomában. Tanulmányok a 60 éves Feld István
tiszteletére*. Szerk. Terei György et alii. Budapest,
2011. 177–194.
- PÁLFFY 2012 Pálffy Géza: The Habsburg Defense System in
Hungary Against the Ottomans in Sixteenth Cen-
tury. In: *Warfare in Eastern Europe, 1500–1800*.
Leiden–Boston, 2012. 35–61.
- PÁLOSFALVI 2008 Pálosfalvi Tamás: Grebeni Hermanfi László al-
nádor. II. közlemény. *Századok* 142. (2008:2)
267–313.
- PÁLOSFALVI 2009 Pálosfalvi Tamás: Bajnai Both András és a szlavón
bánság. Szlavónia, Európa és a törökök, 1504–
1513. In: *Honoris causa. Tanulmányok Engel Pál
tiszteletére*. Szerk. Neumann Tibor – Ráczy György.
Budapest, 2009. 251–301. (Társadalom és műve-
lődéstörténeti tanulmányok 40.)
- PÁLOSFALVI 2011 Pálosfalvi Tamás: Szlavónia a késő középkori Ma-
gyar Királyságban. *História* (2011:6) 19–23.
- PÁLOSFALVI 2014 Pálosfalvi Tamás: *The Noble Elite in the County of
Körös (Križevci) 1400–1526*. Budapest, 2014.
- PÁLOSFALVI 2015 Pálosfalvi Tamás: A bánok helye a királyság kor-
mányzati struktúrájában. Királyi hatalom és terü-
leti különkormányzat, 1435–1526. In: *A horvát-
magyar együttélés fordulópontjai. Intézmények,
társadalmi, gazdasági, kultúra / Prekretnice u suži-
votu hrvata i mađara. Ustanove, društvo, gospo-
darstvo i kultura*. Főszerk. Fodor Pál – Sokcsevits
Dénes. Budapest, 2015. 146–154.
- PALOTÁS 2013 Palotás György: „Őt, sarjam, őt emeld magatok-
hoz királynak!” Szapolyai Jánost dicsőítő querelák
a 16. század első feléből. *Irodalomtörténeti Közle-
mények* 117. (2013:4) 437–463.
- PAULER 1860 Pauler Gyula: Zrínyi Miklós a szigetvári hős. *Va-
sárnapi Újság* 7. (1860:1) 3–4.
- PEROJEVIĆ 1931 Perojević, Marko: *Petar Kružić. Kapetan i knez
grada Klisa*. Zagreb, 1931.

- PÉTER 2004 Péter Katalin: *A reformáció: kényszer vagy választás*. Budapest, 2004.
- PETHŐ 1993 Pethő Gergely: *Rövid magyar krónika*. (Kassa, 1753). Budapest, 1993.
- PETRIĆ 2003 Petrić, Hrvoje: O križevačkoj natkapetaniji u 17. stoljeću. *Cris* 5. (2003:1) 36–45.
- PETRIĆ 2010 Petrić, Hrvoje: Zrínyi Miklós horvát–szlavón báni tevékenysége (1542–1556) – különös tekintettel a Dunántúlra. In: *Zrínyi Miklós élete és öröksége. A 2008. november 7–8-án Zrínyi Miklós születésének 500. évfordulója alkalmából Szigetváron rendezett konferencia előadásainak szerkesztett szövege*. Szerk. Varga Zoltán. Szigetvár, 2010. 56–64.
- POP 1976 Adamček, Josip – Kampuš, Ivan: *Popisi i obračuni poreza u Hrvatskoj u XV. i XVI. stoljeću*. Zagreb, 1976. (Sveučilište u Zagrebu, Institut za hrvatsku povijest, izvori za hrvatsku povijest 3.)
- PÓR 1894 Pór Antal: Déli szláv történeti tanulmányok. I. közlemény. *Századok* 28. (1894:1) 21–39.
- PRIORATO 1674 Galeazzo Gualdo Priorato: *Vite et azioni de Personaggi militari e politici*. Vienna, 1674.
- RÁZSÓ 1986 Rázsó Gyula: A Habsburg birodalom politikai és katonai törekvései Magyarországon Mohács időszakában. In: *RÚZSÁS–SZAKÁLY 1986*, 127–163.
- REGAN 2012 Regan, Krešimir: 'Orlovo gnijezdo' obitelji Zrinski – plemički grad Ozalj. In: *BENE–LADIĆ–HAUSNER 2012*, 45–116.
- ROTHENBERG 1960 Rothenberg, Gunther Erich: *The Austrian Military Border in Croatia, 1522–1747*. Urbana, 1960. (Illinois Studies in the Social Sciences 48.)
- RÚZSÁS 1966 *Szigetvári Emlékkönyv. Szigetvár 1566. évi ostromának 400. évfordulójára*. Szerk. Rúzsás Lajos. Budapest, 1966.
- RÚZSÁS 1982 Rúzsás, Lajos: The Siege of Szigetvár of 1566. Its Significance in Hungarian Social Development. In: *From Hunyadi to Rákóczi: War and Society in*

- Late Medieval and Early Modern Hungary. Eds. Bak, János M. – Béla K. Király. Boulder, Co.: Social Sciences Monographs–Highland Lakes, NJ: Atlantic Research and Publications–New York: distributed by Columbia UP, 1982. 251–259.*
- RÚZSÁS–
SZAKÁLY 1986 *Mohács Tanulmányok. Szerk. Rúzsás Lajos – Szakály Ferenc. Budapest, 1986.*
- ŞAHİN 2013 *Şahin, Kayim: Empire and Power in the Reign of Süleyman. Narrating the Sixteenth-Century Ottoman World. Cambridge, 2013.*
- SALAMON 1865 *Salamon Ferenc: Az első Zrínyiek. Pest, 1865.*
- SAMARDŽIĆ 2010 *Samardžić, Radovan: Mehmed Sokolović. Beograd, 2010.*
- SCHAENDLINGER–
RÖMER 1983 *Schaendlinger, Anton C. – Römer, Claudia: Die Schreiben Süleymâns des Prächtigen an Karl V., Ferdinand I. und Maximilian II. aus dem Haus-, Hof- und Staatsarchiv zu Wien. Wien, 1983.*
- SCHMIDT 2014 *Schmidt Péter: A Zrínyi család házai Bécsben. In: Költő, hadvezér, államférfi Zrínyi Miklós 1620–1664. Szerk. Rostás Tibor. Budapest, 2014. 62–78.*
- SEIPEL 2005 *Wir sind Helden. Habsburgische Feste in der Renaissance (Ausstellungskatalog Wien, Kunsthistorisches Museum). Hrsg. Seipel, Wilfried. Wien, 2005.*
- SEKULIĆ 1986 *Sekulić, Ante: Remete, Paulini u Hrvatskoj. Zagreb, 1986.*
- ŠIŠIĆ 1937 *Šišić, Ferdo: Rukovet spomenika o hercegu Ivi nišu Korvinu i o borbama Hrvata s Turcima (1473–1496). Starine XXXVIII. (1937) 1–180.*
- ŠKILJAN 2008 *Škiljan, Filip: Kulturno – historijski spomenici Banije s pregledom povijesti Banije od prapovijesti do 1881. Zagreb, 2008.*
- SOKCSEVITS 2004 *Sokcsevits Dénes: Magyar múlt horvát szemmel. Budapest, 2004.*
- SOKCSEVITS 2011 *Sokcsevits Dénes: Horvátország a 7. századtól napjainkig. Budapest, 2011.*

- SOKCSEVITS 2012 Sokcsevits Dénes: „Ez én vitéz öcsém...” Zrínyi Péter kultusza a horvátoknál. In: „*Hír a dicső tettek ragyogása*”. *Tanulmányok a Zrínyi család és Szigetvár történetéből*. Szerk. Varga Szabolcs. Szigetvár, 2012. 73–85.
- SOKCSEVITS 2016 Sokcsevits Dénes: A Zrínyiek újkori kultusza a horvátoknál. In: *Múlt-kor történelmi magazin melléklete*. Budapest, 2016. 62–66.
- SOLTÉSZ 1976 Soltész Zoltánné: Magyar vonatkozású röplapok eddig ismeretlen nyomdászai. *Magyar Könyvszemle* 92. (1976:4) 321–332.
- SÖPTEI 1999 *Nádasdy Tamás (1498–1562) Tudományos emlékülés: Sárvár, 1998. szeptember 10–11*. Szerk. Söptei István. Sárvár, 1999.
- ŠTEFANEC 2007 Štefanec, Nataša: IV. és V. Zrínyi György. In: BENE-HAUSNER 2007, 87–112.
- ŠTEFANEC 2011 Štefanec, Nataša: *Država ili ne. Ustroj vojne krajine 1578. godine i hrvatsko-slavonski staleži u regionalnoj obrani i politici*. Zagreb, 2011.
- STURMBERGER 1967 Sturmberger, Hans: Türkengefahr und österreichische Staatlichkeit. *Südostdeutsches Archiv* X. (1967) 133–145.
- SUDÁR 2014 Sudár Balázs: Az oszmánok vallási világa. Az iszlám és a dervisek. *Rubicononline* http://www.rubicon.hu/magyar/oldal/az_oszmanok_vallasi_vilaga_az_iszlam_es_a_dervisek/
- SUGÁR 1976 Sugár István: *Szigetvár és viadala*. Budapest, 1976.
- SUTTER FICHTNER 1971 Sutter Fichtner, Paula: Dynasticism and its limitations: the Habsburgs and Hungary (1542). *East European Quarterly* 4. (1971) 389–407.
- SZABÓ 1999 Szabó András: Abaúj és Zemplén művelődési topográfiája a 16. század második felében. In: *Uő: Respublica litteraria*. Budapest, 1999. 36–45. (Régi Magyar Könyvtár Tanulmányok 2.)
- SZABÓ 2001 Szabó Péter: A meztelen kard szerepe a vegyes házakbeli királyok hatalmi szimbolikájában. In:

- „Kard és Koszorú” Ezer év uralmi és katonai jelképei. A Hadtörténeti Múzeum Értesítője 4. (Acta Musei Militaris in Hungaria) Budapest, 2001. 33–45.
- SZAKÁLY 1970 Szakály Ferenc: Sziget mezőváros (Somogy megye) „connumeratioja” 1551-ben. (Adalékok XVI. századi mezővárosaink demográfiai és társadalmi képeéhez.) In: *Történeti Statisztikai Évkönyv 1967–1968*. Budapest, 1970. 61–129.
- SZAKÁLY 1978 Szakály Ferenc: Nándorfehérvár 1521-es ostromához. Egy királyi adománylevél köztörténeti tanulságai. *HK* 25. (1978) 484–499.
- SZAKÁLY 1979 Szakály Ferenc: Phases of Turco-Hungarian Warfare Before the Battle of Mohacs (1365–1526). *Acta Orientalia* 33. (1979) 65–111.
- SZAKÁLY 1981 Szakály Ferenc: *Magyar adóztatás a török hódoltságban*. Budapest, 1981.
- SZAKÁLY 1982 Szakály Ferenc: *The Hungarian-Croatian border defense system and its collapse*. In: From Hunyadi to Rákóczi: War and Society in Late Medieval and Early Modern Hungary. Eds. János M. Bak – Béla K. Király. Brooklyn, 1982. 141–158. (War and Society in Eastern Central Europe III.)
- SZAKÁLY 1986a Szakály Ferenc: A török–magyar küzdelem és szakaszai a mohácsi csata előtt. (1365–1526) In: *Rúzsás–SZAKÁLY 1986*, 11–59.
- SZAKÁLY 1986b Szakály Ferenc: *Vesztőhely az út porában*. Budapest, 1986.
- SZAKÁLY 1995 Szakály Ferenc: A két „pécsi” Schreiber Farkas. In: *Uő: Mezőváros és reformáció. Tanulmányok a korai magyar polgárosodás kérdéséhez*. Budapest, 1995. 33–92. (Humanizmus és Reformáció 23.)
- SZAKÁLY 1999 Szakály Ferenc: A dél-dunántúli hadszíntér 1526–1543. In: *Pécs a törökkorban*. Szerk. Szakály Ferenc. Pécs, 1999. 17–50. (Tanulmányok Pécs történetéből 7.)
- SZALAY 1859 Szalay László: *Adalékok a magyar nemzet történetéhez a XVI-ik században*. Pest, 1859.

- SZAMOTA 1891 Szamota István: *Régi utazások Magyarországon és a Balkán-félszigeten 1054–1717*. Budapest, 1891.
- SZEBERÉNYI 2007 Szeberényi Gábor: A Pacta Conventa és a középkori horvát nemesi társadalom (historiográfiai áttekintés). In: *Középkortörténeti tanulmányok 5. Az V. Medievsztikai PhD-konferencia (Szeged, 2007. június 7–8.) előadásai*. Szeged, 2007.
- SZEKFŰ 1935 Szekfű Gyula: *Magyar Történet III*. Budapest, 1935.
- SZENTMÁRTONI 2016 Szentmártoni Szabó Géza: XIX. századi népies eposz. Vég-Gyula várának 1566-os ostromáról. In: *Múlt-kor történelmi magazin melléklete*. Budapest, 2016. 45–47.
- SZENTPÉTERY 1934 Szentpétery Imre: A tárnoki ítélőszék kialakulása. *Századok* 68. (1934) 510–590.
- SZILÁGYI 1898 *A magyar nemzet története V. kötet*. Szerk. Szilágyi Sándor. Budapest, 1898.
- SZV 1994 Bondor Géza: Magyar–Török Barátságpark. *Szigetvár és Vidéke* 1994. október, 2.
- TAKÁTS 1905 Takáts Sándor: Vizsgálat Zrínyi Miklós ellen. *Századok* 39. (1905:10) 889–901.
- TAKÁTS 1928 Takáts Sándor: A Zrínyiek magyarsága. In: *Uő: Magyar Küzdelmek*. Budapest, 1928. 41–53.
- TAKÁTS 1929 Takáts Sándor: A Zrínyiek temetőhelye. In: *Uő: Emlékezzünk eleinkről*. Budapest, é. n. [1929] 47–67.
- TARCAZAY 1929 Tarczay Erzsébet: A reformáció Horvát-Szlávonországban. *Theológiai Szemle* 5. (1929) 195–269.
- THOMAS ARCHIDIACONUS 1894 Thomas Archidiaconus: *Historia Salonitanorum pontificum*. ed. Franjo Rački. Zagreb, 1894. (MSHSM 26.)
- THÚRY 1891 Thúry József: Szigetvár elfoglalása 1566-ban I–II. *HK* 4. (1891) 60–80.; 208–225.
- THÚRY 1893 Thúry József: *Török történetírók I. kötet*. Budapest, 1893.
- THÚRY 1896 Thúry József: *Török történetírók II. kötet*. Budapest, 1896.

- TIMÁR 1989 Timár György: *Királyi Sziget. Szigetvár várgazdaságának iratai 1546–1565*. Pécs, 1989.
- TOMKÓ 2004 Tomkó Viktor: Török közigazgatás Magyarországon: a szolnoki szandzsákbégek története I. In: *Zounok* 19. (2004) 9–46.
- TÓTH 2020 TÓTH Csaba: *Pénzek színes világa. Zrínyi Miklós pénzverése*. (<https://www.youtube.com/watch?v=h7e9nTUDxIs>) letöltés dátuma: 2021. október 25.
- TÓTH 2021 Tóth Gergely: „Kik fegyvert viselnek, s török vért eresztnek, ezt azoknak csinálom”. Szerzői intenciók és a mohácsi csata értelmezési kísérletei Lisztus László Magyar Márs című művében (1653). In: *Zrínyi Miklós és a magyarországi barokk költészet*. Szerk. Bene Sándor – Pintér Márta Zsuzsa. Eger, 2021. 337–356.
- TRACY 2013 Tracy, James: The Road to Szigetvár: Ferdinand I's Defense of His Hungarian Border, 1548–1566. *AHY* 44. (2013) 17–36.
- TRINGLI 1998 Tringli István: Az 1481. évi szlavóniai közgyűlés. In: *Tanulmányok Borsa Iván tiszteletére*. Szerk. Csukovits Enikő. Budapest, 1998. 291–319.
- TUROPOLJE III. *Povjesni spomenici plem. Općine Turopolja nekoć „Zagrebačko polje” zvane / Monumenta historica nob. Communtatis Turopolje olim „campus Zagrabienensis” dictae. Svezak treći: 1527.–1560. s nadopunjkom k sv. I. i II. 1347–1525*. Ur. Laszowski, Emilij. Zagreb, 1906.
- TÜSKÉS 2010 Tüskés Gábor: A szigeti Zrínyi Miklós ikonográfijához. In: *VARGA Z.* 2010. 73–94.
- VANÍCEK 1875 Vanicek, Frantisek: *Specialgeschichte der Militär-grenze. I.* Wien. 1875.
- VARGA 2006 Varga Szabolcs: A vár és mezőváros története 1526–1566 között. In: *Szigetvár története. Tanulmányok a város múltjából*. Szerk. Bősze Sándor – Ravazdi László – Szita László. Szigetvár, 2006. 45–88.

- VARGA 2008 Varga Szabolcs: Az 1527. évi horvát-szlavón ket-
tős „királyválasztás” története. *Századok* 142.
(2008:5) 1075–1134.
- VARGA 2010a Varga Szabolcs: Adalékok a Zrínyi család fele-
melkedéséhez. A Karlovics-örökség. In: VARGA Z.
2010. 4–28.
- VARGA 2010b Varga Szabolcs: Nádasdy Tamás horvát–szlavón
bánsága (1537–1539). *Századok* 144. (2010:4) 793–
822.
- VARGA 2014 Varga, Szabolcs: *Die Stellung Kroatiens innerhalb
des königreiches Ungarn in der Frühen Neuzeit.*
In: *Ein Raum im Wandel. Die osmanisch-Habs-
burgische Grenzregion vom 16. bis zum 18. Jahr-
hundert.* Hrsg. Norbert Spannenberger – Szabolcs
Varga. Stuttgart, 2014. 53–75.
- VARGA 2015a Varga, Szabolcs: Prilozi povijesti uspona obitelji
Zrinski ostavština karlovićevih. In: *Uő: Studije o
povijesti Sigeta i obitelji Zrinski u 16. stoljeću.* Szi-
getvár, 2015. 9–37.
- VARGA 2015b Varga Szabolcs: Bán vagy alkirály? A horvát-szla-
vón báni hatalom változása a 16–17. században.
In: *A horvát–magyar együttélés fordulópontjai.
Intézmények, társadalom, gazdaság, kultúra /
Prektnice u suživotu Hrvata i Mađara. Ustanove,
društvo, gospodarstvo i kultura.* Budapest, 2015.
162–167.
- VARGA 2016 Varga Szabolcs: A körülmények csapdájában. Szi-
getvár elestének okai. In: *Múlt-kor történelmi ma-
gazin melléklete.* Budapest, 2016. 22–28.
- VARGA Z. 2010 Zrínyi Miklós élete és öröksége. A 2008. november
7–8-án Zrínyi Miklós születésének 500. évfordulója
alkalmából Szigetváron rendezett konferencia elő-
adásainak szerkesztett szövege. Szerk. Varga Zoltán.
Szigetvár, 2010.
- VÁRNAI 2006 Várnai Ferenc: Szigetvár a zenében. In: *Szigetvár
története. Tanulmányok a város múltjából.* Szerk.

- Bősze Sándor – Ravazdi László – Szita László. Szigetvár, 2006. 393–407.
- VAUGHAN 1954 Vaughan, Dorothy M.: *Europe and the Turk. A pattern of alliances 1350–1700*. Liverpool, 1954.
- VERES 1968 Veres Miklós: *A tárnoki hatóság és tárnoki szék 1526–1849*. Budapest, 1968.
- VERESS 1938 *Gyula város oklevéltára 1313–1800*. Szerk. Veress Endre. Budapest, 1938.
- VÉGH 2018 Végh Emese: „Méltók erre a szigeti vitézek”. Horváth Márk szigeti kapitány ostromjelentésének továbbélése Tőke Ferenc versében és Johannes Sambucus elbeszélésében. *Fons* 25. (2018:2.) 187–224.
- VOCELKA 1992 Karl Vocelka: A beiktatás ceremóniája. *Rubicon* 3. (1992: 6.) 11–13.
- VODNIK 1913 Vodnik, Branko: *Povijest hrvatske književnost. Knjiga 1. Od humanizma do potkraj XVIII. stoljeća*. Zagreb, 1913.
- VUKIČEVIĆ-SAMARDŽIJA 1994 Vukičević-Samardžija, Diana: Umjetnost kasnog srednjeg vijeka. In: *Sveti trag. Devetsto godina umjetnosti zagrebačke nadbiskupije 1094–1994*. MGC – Muzej Mimara, Zagreb, 1994.
- VUKIČEVIĆ-SAMARDŽIJA 2000 Vukičević-Samardžija, Diana: Srednjovjekovna umjetnost u franjevačkim samostanima koji su pripali provinciji Sv. Ćirila i Metoda. In: *Mir i Dobro, Umjetničko i kulturno naslijeđe Hrvatske franjevačke provincije Sv. Ćirila i Metoda*. Zagreb 2000.
- WAGNER 1966 Wagner, Georg: Maximilian II., der Wiener Hof und die Belagerung von Sziget. In: *Rúzsás 1966*, 237–269.
- WEHLI 2012 Wehli Tünde: A három Ernuszt. *Budapesti Könyvszemle* 24. (2012:2) 142–151.
- WERTHEIMER 1875 Wertheimer, Eduard: Zur *Geschichte des Türkenkrieges Maximilians II. 1565–1566*. *Archiv für Österreichische Geschichte* 53. (1875) 43–103.

- WHITING 2009 Whiting, Gene S.: *Zrinski, Međimurje i reformacija: Prilozi poznavanju povezanosti Zrinskih, Međimurja i reformacije u drugoj polovici 16. stoljeća*. Zagreb, 2009.
- WHITING 2011 Whiting, Gene S.: Uloga obitelji Zrinski u širenju protestantizma u Međimurju. In: *Politička, kulturna i društvena djelatnost Zrinskih i Frankopana u Hrvatskoj. Zbornik radova sa znanstvenog skupa*. Gl. ur. Juraj Kolarić. Čakovec, 2011. 135–153.
- WOODHEAD 1995 Woodhead, Christine: Perspectives on Süleyman. In: Süleyman the Magnificent and his age. The Ottoman Empire in the early modern world. Eds. Metkin Kunt – Christine Woodhead. Harlow, Essex, 1995. 164–194.
- ZIMMERMANN 1981 Zimmermann, Bernd: Landeshauptmann Hans Ungnad von Sonnegg (1493–1564). Ein Beitrag zu seiner Biographie. In: *Siedlung, Macht und Wirtschaft. Festschrift für Fritz Posch*. Hrsg. Gerhard Pferschy. Graz, 1981. 203–216.
- ZSOLDOS 2005 Zsoldos Attila: Az ifjabb király országa. *Századok* 139. (2005:2) 231–260.
- ZSOLDOS 2011 Zsoldos Attila: *Magyarország világi archontológiája 1000–1301*. Budapest, 2011. (História könyvtár – kronológiák, adattárak, 11.)

KÉPEK JEGYZÉKE

- 18–19. old. Szigetvár ábrázolása egy török miniatúrán. Forrás: Fehér Géza: Török miniatúrák. (Bp. 1975) XL tábla.
22. old. A szigetvári győzelem utáni államtanács, amelyen Zrínyi levágott feje is látható. Forrás: Fehér Géza: Török miniatúrák. (Bp. 1975) XLIII tábla
25. old. Zrin vára. Forrás: Kőnig 2016. 56. nyomán
38. old. Klissza vára. Forrás: Kőnig 2016. 89. nyomán
43. old. Split vára. Forrás: Kőnig 2016. 91. nyomán
66. old. Zsámboki János Illyria térképe – részlet (1572). Forrás: <https://www.antiquemaps.com/uk/mzoom/23380.htm>
74. old. Zengg vára. Forrás: Kőnig 2016. 83. nyomán
- 102–103. old. Zrínyi-családfa. Szerkesztette Varga Szabolcs
108. old. Lukavec vára. Forrás: Kőnig 2016. 68. nyomán
110. old. Varasd vára. Forrás: Kőnig 2016. 15. nyomán
115. old. Gvozdanszko vára. Forrás: Kőnig 2016. 57. nyomán
117. old. Zrínyi-pénzérme 1527-ből. Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum, Éremtár
117. old. Zrínyi-pénzérme 1533-ból. Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum, Éremtár
132. old. Kosztajnica vára. Forrás: Kőnig 2016. 32. nyomán
174. old. Konszka vára 2016-ban. Fotó: Müller Nándor
190. old. Ismeretlen mester Zrínyi portréja (1541–1542). Forrás: Wien, Kunsthistorisches Museum
192. old. A Zrínyiek címere. Forrás: <http://indafoto.hu/temesvarijeno/image/6558423-5cf07361>
201. old. Csáktornya vára. Forrás: Kőnig 2016. 13. nyomán
210. old. Zrínyi-mauzólium Szentilonán (2016). Fotó: Müller Nándor
225. old. Sziget várának rekonstrukciós rajzai. Forrás: Pazirik Kft.

251. old. Matthias Zündt metszete Szigetvár ostromáról (1566).
Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok
251. old. Domenico Zenoi metszete Szigetvár ostromáról
(1567). Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok
254. old. Zrínyi Miklós halotti portréja. Forrás: Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok
255. old. Zrínyi Miklós síremlékének töredéke Szentilonán.
Fotó: Müller Nándor
258. old. Matthias Zündt Zrínyi Miklós portréja (1566).
Forrás: Országos Széchényi Könyvtár, Régi Nyomtatványok Tára, Apponyi-gyűjtemény
259. old. Ismeretlen mester Zrínyi portréja (1587). Forrás:
Országos Széchényi Könyvtár, Régi Nyomtatványok Tára, Apponyi-gyűjtemény
260. old. Johann Nel: Zrínyi Miklós holtteste (1581). Forrás:
Magyar Nemzeti Múzeum, Történelmi Képcsarnok
261. old. Zrínyi Miklós apoteózisa (16. század vége). Forrás:
Magyar Nemzeti Galéria, Régi Magyar Művészet Osztálya
263. old. Johann Peter Krafft: Zrínyi Miklós kirohanása a szigetvári várból (1825), Magyar Nemzeti Galéria, Budapest. Forrás: Mikó Árpád – Sinkó Katalin szerk.: *Történelem-Kép. Szemelvények múlt és művészet kapcsolatáról Magyarországon* (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2000/3). 529. nyomán
264. old. Székely Bertalan: Zrínyi kirohanása (1879–1885), Déri Múzeum, Debrecen. Forrás: http://www.hung-art.hu/frames.html?magyar/s/szekely/muvek/2/zrinyi_k.html
265. old. Csontváry Kosztká Tivadar: Zrínyi kirohanása (1903), Janus Pannonius Múzeum, Pécs. Forrás: <http://www.hung-art.hu/frames.html?magyar/c/csontvar/muvek/3/csont301.html>

TÉRKÉPEK JEGYZÉKE

57. old. Magyar Királyság 1500 körül
68. old. Szlavónia 1500 körül
91. old. A magyar–horvát déli végvárrendszer összeomlása, 1512–1543
153. old. Európa 1520 körül
173. old. Az oszmán-törökök előrenyomulása Szlavóniában 1566-ig
185. old. Az oszmán-törökök előrenyomulása a Dél-Dunántúlon 1566-ig
195. old. A Zrínyi család birtokai a 16. században
219. old. Szigetvár adózási körzetei, 1565
237. old. Az 1565-ös hadjárat
243. old. Az 1566-os hadjárat

A térképeket készítette: Nagy Béla

SZEMÉLYNEVEK MUTATÓJA

- Ajász pasa 119, 120, 139
Alapy család 198
Alapy Borbála 205
Alapy János, Nagykemléki 101, 125
Albert, I. Habsburg *német, cseh és magyar király, osztrák herceg* 156
Ali Portug 248
Allio, Giovanni dell' 176, 177
András, II. *magyar király* 36, 37, 39
András, III. *magyar király* 41, 42
Angelini, Nicolo 24
Anjou (Martell) Károly *nápolyi herceg* 41
Arco, Anna von 205, 208
Arszlán *szandzsákbég, budai pasa* 218, 246, 247
Attila *hun fejedelem* 14
- B. Szabó János* 15
Babonics család 26
Babonics (II.) István 26
Bagi Zoltán 15
Bajezid *oszmán herceg, I. Szulejmán fia* 235
Bajezid, I. *oszmán szultán* 75
Bakócz Tamás 97, 203
Balassa Menyhért 231
- Bánffy István 199, 217
Bánffy Miklós 198, 199
Barabás Miklós 263
Barabás Samu 12, 277
Báthory András 164, 279
Báthory család 202, 204
Bátmonostor Töttös család 52
Batthyány család 202, 204, 212
Batthyány Boldizsár 20, 198, 199, 254
Batthyány Ferenc 107, 109, 122, 124, 170, 198, 199, 274, 275
Béla, IV. *magyar király* 34, 39, 269, 271
Benda Kálmán 13
Bene Sándor 14
Beriszló Péter 81, 82, 88, 89, 106, 166, 168, 182
Bešlić, Halid 178
Bessenyei József 14
Blaeu, Joan 64
Blagay család 52, 88, 121, 144
Blagay Ilona 53
Blagay István 92, 95, 125
Blagay Mihály 55
Blažević, Zrinka 14
Bonfini, Antonio 54
Bornemissza Pál 24
Bradách család, ladomérci 143
Brandenburgi György 107

- Brankovics György 51, 72
 Brankovics Mária 193
 Brebiri Bogdanac 36
 Brebiri Gergely (I.) 31, 36, 37, 45
 Brebiri Gergely (IV.) 47
 Brebiri György (I.) 31
 Brebiri György (II.) 39, 40
 Brebiri György (III.) 48.
 Brebiri István, *Trogir gróffa* 37
 Brebiri Mladen (I.) 30, 39, 40
 Brebiri Mladen (II.) 43, 44
 Brebiri Mladen (III.) 39.
 Brebiri Pál (I.) 31, 39, 40, 41, 42,
 43
 Brebiri Pál (II.) 44
 Brebiri Stjepko 37, 39
 Brebiri Subics család 31, 33, 34,
 36, 39, 42, 46, 47
 Brebiri Višen 37
 Brodarics István 86
Bubryák Orsolya 15, 269
 Budina, Samuel 216, 257
 Budisich Mihály 125
 Bulgakov, Mihail Afanaszjevics
 267
Buzási Enikő 14

 Celälzâde, Mustafa Çelebi 234
 Corvin János 104, 147, 193, 275
 Črnko, Ferenac (Cserenkó Fe-
 renc) 9, 257
 Custos, Dominicus 192

Csibi Norbert 16
 Csontváry Kosztká Tivadar 264,
 265

 Dalmata, Antun 211
Dávid Géza 15
 Derencsényi Imre 54, 76
 Dersffy István 205
 Dersffy Farkas 215
 Domald *herceg* 37
 Dorfmeister István 262
 Dragutin István *szerb király* 42
 Drugeth Miklós, Homonnai 199,
 204
 Durazzoi (I.) Kis Károly *magyar és
 nápolyi király* 49

 Ebusszuud efendi 158
 Egervári László 52
 Erdélyi Sebestyén 239
 Erdődy család 98, 113, 168, 203,
 205, 281
 Erdődy (I.) Péter 92, 203
 Erdődy (II.) Péter 182, 183, 188,
 198, 203, 204, 205, 211, 212
 Erdődy (III.) Péter 205
 Erdődy Anna 98, 203, 204, 205
 Erdődy Ilona 205
 Erdődy Margit 205
 Erdődy Miklós (III.) 167, 274
 Erdődy Simon 86, 109, 111, 144,
 182
 Erdődy Tamás 167, 205
 Ernő, Habsburg *főherceg* 208
 Ernuszt család 189, 200
 Ernuszt Gáspár 202
 Erzsébet, *Dragutin István lánya* 42

 Fabregues, Antonius 54
Farkas Gábor 15

- Farkasich Gergely 216
 Farkasich Péter 262
Fazekas István 15
 Feletar, Dragutin 14
 Ferdinánd, (II., Tiroli) *osztrák főherceg* 191, 261
 Ferdinánd, I. (Habsburg) *magyar király, német-római császár* 27, 83, 85–87, 90, 92–97, 107, 109, 111, 114–116, 119–131, 133–136, 141–143, 145, 149, 151, 157–159, 161, 162, 164, 165, 167, 170, 172, 175, 177, 180–184, 186, 189, 199, 201, 202, 205, 206, 214, 216, 217, 222, 229–231, 261, 273, 275, 279
 Ferenc I., *francia király* 154
Fodor Pál 15
 Forgách Ferenc 130, 133, 204, 233, 246, 254, 257
 Forgách Imre 257
 Forstall, Marcus 12, 29–33, 39, 40, 42, 46, 47, 54, 65, 100, 104, 133, 135, 139
 Frangepán család 49, 52, 53, 74, 75, 92, 95, 98, 121, 125, 180, 193, 194, 196, 198
 Frangepán Beatrix 193
 Frangepán Bernát 54, 88
 Frangepán Farkas 123
 Frangepán Ferdinánd 193
 Frangepán Ferenc (1643–1671)
 Frangepán Ferenc (c. 1490–1543) 86, 193
 Frangepán György, sluiini 182, 194
 Frangepán István 196
 Frangepán István, *Veglia grófia* 48
 Frangepán Katalin 193, 194, 196, 202, 209
 Frangepán Kristóf 109, 193, 194, 264
 Frangepán Miklós 76
Galavics Géza 14
Galba római császár 32
 Garai László 51
 Gárdonyi Géza 127
 Gelibolulu, Mustafa Âli 233
Géza magyar fejedelem 118
Glück László 15, 283
Gózszy Zoltán 16
 Grassoldo, Paolo 210
 Gritti, Alois 119, 120
 Gruber, Leonhard 117
 Habsburg dinasztia/család 27, 30, 44, 74, 78, 86, 87, 89, 90, 97, 99, 141, 149, 150, 156, 164, 229, 241, 242
 Haszán Agilovics 138
Haszán szolnoki szandzsákbég 240
Hausner Gábor 14
 Herceg Pál, Szekcsői 51
 Hérodotosz 9, 11
 Hervoja vajda 49
 Hojsics János 132
 Horváth György 262
 Horváth Márk 214, 216
Horváth Richárd 15, 279
 Hunyadi (I.) Mátyás *magyar és cseh király* 52, 60, 72, 73, 147, 193, 259
 Hunyadi János 51, 72, 73, 99, 140, 259, 266

- Hüszrev *boszniai szandzsákbég*
138, 139
- István (II.) Uroš Milutin *szerb király* 44
- István, I. (Szent) *magyar király* 56,
66, 118, 272
- István, V. *magyar király* 42
- Istvánffy Miklós 54, 131, 133, 175,
227, 248, 262
- Istvánffy Pál 24
- Izmail *perzsa sah* 157
- Iványi Béla 12
- Iveković, Otok 47
- Jagelló család/dinasztia 74, 79, 80,
114, 156
- Jagelló Izabella *magyar királyné*
160
- Jahjaoglu Kücsük Bali *budai pasa*
162
- Jahjaoglu Mehmed *belgrádi bég*
135
- Jakabné Mezei Gabriella* 15
- Jakub *boszniai szandzsákbég* 54, 76
- János Zsigmond *erdélyi fejedelem,*
választott magyar király 150,
151, 159, 209, 231, 232, 238–
240, 245, 278
- Joachim (Gutkeled) 40
- Joachim, II., *brandenburgi választófejedelem* 161
- Juristics Miklós 107, 135, 136, 137,
142, 275
- Kálmán *magyar király* 47, 48, 58,
59, 67
- Kanizsai Dorottya 99
- Karbić, Damir* 14, 270
- Karlovic *lásd* Korbáviai
- Karnarutić, Brne 9, 187
- Károly Róbert *magyar király* 41,
42, 44
- Károly, Habsburg *főherceg* 217,
242
- Károly, V. *német-római császár* 84,
85, 120, 121, 229
- Károly, VIII. *francia király* 78, 79
- Kászim pasa 218, 282
- Katalin, *Dragutin István felesége*
42
- Katančić, Matija Petar 61
- Katzianer, Hans 86, 123, 130–137,
142
- Keglevich Anna 200
- Keglevich Péter 86, 125, 130, 138,
140, 142, 168, 177, 200–202
- Kelenik József* 14, 283
- Kerecsényi László 184, 218, 220,
232, 245, 246
- Kinnamosz, Jóannész 36
- Klaužer, Vedran* 14, 15
- Kobasics János 92
- Kolowrat, Marie Magdalena z 208
- Konstantin, VII. (Bíborbanszüle-
tett) *bizánci császár* 35
- Korbáviai család 52, 53, 97, 98,
100, 105–107, 124, 126, 137
- Korbáviai Gergely 51
- Korbáviai Ilona 84, 98, 99–101,
104, 106, 125, 128
- Korbáviai János 53, 86, 88, 92,
104–107, 109, 111, 112, 122,
123, 125–127, 137, 168

- Korbáviai Károly 98
 Kotroman István *bosnyák bán* 42
 Kotromanić Erzsébet 42
 Kottanner, Ilona 60
 Körner, Carl Theodor 263, 264
 Krabus György 132
 Krafft, Peter 10, 262, 263
 Križanić, Juraj 35
Kruhek, Milan 14
 Krusic Péter 96, 120
 Kurjakovics György 49
- Ladić, Zoran 14
 Lajos, I. (Nagy, Anjou) *magyar király* 26, 31, 42, 44, 46–49, 58
 Lajos, II. (Jagelló) *magyar és cseh király* 79, 85, 92, 113, 115, 156, 260, 274
 Laki Thúz család 193
 László, I. (Szent) *magyar király* 59, 66, 67
Laszowski, Emilij 12
 Lázár deák 24
 Lázár, I. *szerb fejedelem, cár* 266
 Lazius, Wolfgang 24
 Lenkovich, Hans 165, 211
 Leónidasz *spártai király* 20
 Lipót, I. (Habsburg) *német-római császár* 168
 Liubicz, Johannes 262
Lopašić, Radoslav 12
 Luxemburgi Zsigmond *magyar, német és cseh király, német-római császár* 49, 72
- Mágochy Gáspár 218, 220
 Magyar Balázs 75
- Malkocs bég 174, 187, 188
 Manuel, I. *bizánci császár* 25, 36
 Mária Terézia *magyar királynő* 262
 Maria, Habsburg *magyar királyné* 49, 107, 109
 Martinuzzi (Fráter) György 147
 Mazóviai Zsófia 112
 Medović, Celestin 58
 Mehmed, II. (Hódító) *oszmán szultán* 73, 152
 Melith család 34, 269
Mesić, Matija 12
Mijatović, Anđelko 13
 Miksa, I. (Habsburg) *német-római császár* 52, 78, 79, 90
 Miksa, II. (Habsburg) *német-római császár* 208, 214, 230, 238, 239, 242, 252, 254
 Mikszáth Kálmán 264
Miljan, Suzanna 14, 15, 270
 Mirandola, Paolo 224, 232
Mirnik, Ivan 14
 Mohamed *thesszáliai beglerbég* 247
 Mrmanja *horvát nemzetségfő* 47, 48
 Murat Tardics *klisszai bég* 139
- Nádasdy család 202, 204
 Nádasdy Tamás 135, 138, 142, 164, 184, 186, 193, 194, 197, 199, 202, 203, 206, 212, 217, 244
Nagy Béla 15
 Nagy Iván 275
 Nagy Károly *frank császár* 118
 Nagy Sándor *makedón király* 14
Négyesi Lajos 14
Németh S. Katalin 15, 284

SZEMÉLYNEVEK MUTATÓJA

- Nogarola, Leonard 83
 Nureddinzáde, Muszliheddín 242
- Oberstein, Paul 93
Oborni Teréz 15
 Oláh Miklós 180, 182, 217
 Oláhcsászár Miklós 199
Oross András 15
 Orsini család 53
 Országh Kristóf 198, 199, 209
 Országh Mihály 53
- Paksy János 101, 128
Pálffy Géza 14, 15
 Palicsnai György 162
 Peçevi, Ibrahim 234
 Pécsi János 164
 Pekry Lajos 112, 122–124, 127, 142
 Peregi Albert 124
 Perényi Gábor 222
 Perényi János 198, 204
 Perényi Péter 86, 159, 212
 Pertev pasa 245
 Pethő János 206, 217
Petrić, Hrvoje 14
 Petrovics Péter 150, 151
 Petthő Gergely 84
 Pipin, III. *frank király* 118
 Pohl, Wenzel 262
 Priorato, Galeazzo Gualdo 32, 270
- Reusner, Nicolaus 83, 84
 Rožmberka z, Eva (Rosenberg, Eva von) 207, 210
 Rudolf, II. (Habsburg) *német-római császár* 208, 210
 Rüsstem pasa 235
- Salamon Ferenc 12, 87, 99, 111, 270
 Salm und Neuburg, graf zu, Niklas 165
 Sándor, VI. *pápa* 79
 Schepper, Cornelius 119, 120
 Schroth Ákos 117
 Schwendi, Lazarus von 198, 218, 232, 242
 Sdrin, Giorgio Niccolò 29
 Semiz, Ali 235
 Serédy család 193
 Siklósi Mihály 212
 Šišić, Ferdinand 12
Sokcsevits Dénes 14, 15
 Spanakovics Demirhám 175
 Statileo János 86, 147
Štefanec, Nataša 14
 Stettner, Marx 117
 Stubenberg, Sophie Barbara von 208
Sudár Balázs 15, 283
 Suetonius, Tranquillus Caius 32
 Surián, Antonio 81
 Svetkovich család 194
 Svetkovich Katalin 199
- Szakonyi Balázs* 15, 283
 Szalaházy Tamás 122
 Szapolyai (I.) János *magyar király* 77, 86, 95, 96, 101, 109, 111, 119–121, 124, 126, 130, 134, 141, 146, 147, 149, 150, 155, 157–159, 167, 209, 230
Szatlóczki Gábor 15, 280
 Székely Bertalan 263, 264
 Székely Lukács 170, 176, 177, 199

SZEMÉLYNEVEK MUTATÓJA

- Szelim, I. *oszmán szultán* 79, 81
 Szelim, II. *oszmán szultán* 235, 239, 240, 242
 Szilágyi Erzsébet 99
 Szokollu Mehmed 234, 235, 236, 239, 241, 247, 252, 264
 Szokollu Musztafa 235, 236, 241, 247, 254
 Szulejmán, I. *oszmán szultán* 9, 11, 21, 82, 90, 119–121, 128, 141, 145, 146, 149–152, 154, 157–159, 171, 172, 198, 228–230, 232–235, 238, 240, 241, 245–247, 250, 252, 256, 265, 267
 Tahy család 113, 198
 Tahy Anna 101, 275
 Tahy Ferenc 101, 113, 125, 133, 217
 Tahy János 101, 113, 124, 128
 Tahy Margit 203
 Tamás *spliti főesperes* 37
 Thallóczy Lajos 12
 Thebaldi, Francesco 177
 Thelekessy Imre 204
 Thelekessy István 199
 Thököly Imre 158, 200
 Thury György 198, 259
 Thurzó (II.) Elek 199, 204
 Thurzó Ferenc 198, 204
 Tito, Josip Broz 28
 Tojgun *budai pasa* 184
 Torquatus *lásd* Korbáviai
 Tóth *Csaba* 15
 Tóth *Gergely* 15
 Tóth Lőrinc, Raholcai 26
 Totila *gót uralkodó* 31, 32, 46
 Török Bálint 86, 127, 128, 129, 130, 134, 135, 150, 151, 162, 214, 223
 Török Ferenc 199
 Trpmirović-dinasztia 59
 Truber Primus 211
 Tubero, Ludovicus 54
 Tuskanics András 122
 Tüskés Gábor 14
 Újlaki Miklós 51
 Ulama bég 171, 174
 Ulászló, II. *Jagelló cseh és magyar király* 52, 55, 79, 97, 272
 Ungnad, Hans von 107, 125, 139, 142, 165, 181, 183, 211, 212
 Ursa, *Dragutin István lánya* 42
 Vels, Leonhard von 165
 Verancsics Antal 24, 86
 Verancsics Mihály 147, 148, 149
 Vergilius, Maro Publius 46, 100
 Vértesi Lázár 16
 Vetranović, Mavro 60
 Vitelli, Alessandro 162
 Vitéz (II.) Mihály *havasalföldi fejedelem* 266
 Vitéz János 51
 Vukčić, Vuk *boszniai bán* 49
 Werbőczy István 150
 Wesselényi Miklós 168
 Wyss, Albert 238–240
 Xerxész *perzsa király* 20

- Zajc, Ivan 264
- Zenoi, Domenico 251
- Zrínyi Anna, (IV.) *Miklós lánya*
103
- Zrínyi Bernát 50, 53
- Zrínyi Borbála, (IV.) *Miklós lánya*
103, 204
- Zrínyi Dorottya (IV.) *Miklós lánya*
20, 103, 204, 281
- Zrínyi Farkas, (IV.) *Miklós fia* 103
- Zrínyi György (I.) 48, 102
- Zrínyi György, (IV.) *Miklós fia* 29,
98, 103, 199, 203, 204, 262
- Zrínyi György (V.) 167
- Zrínyi Ilona, (III.) *Miklós testvére*
53
- Zrínyi Ilona, (IV.) *Miklós lánya*
103
- Zrínyi Ilona, (IV.) *Miklós testvére*
102
- Zrínyi Ilona, *Thököly Imre felesége*
99
- Zrínyi János, (IV.) *Miklós fia* 103
- Zrínyi János, (IV.) *Miklós korán
elhunyt fia* 103
- Zrínyi János, (IV.) *Miklós testvére*
102
- Zrínyi Katalin, (IV.) *Miklós lánya*
103
- Zrínyi Klára, (IV.) *Miklós testvére*
102
- Zrínyi Kristóf, (IV.) *Miklós fia* 103
- Zrínyi Magdolna, (IV.) *Miklós lánya* 103
- Zrínyi Margit, (III.) *Miklós testvére* 53
- Zrínyi Margit, (IV.) *Miklós lánya*
103
- Zrínyi Margit, (IV.) *Miklós testvére*
102
- Zrínyi Mihály, (IV.) *Miklós testvére* 102
- Zrínyi Miklós *költő és hadvezér*
10, 13, 29, 31, 167
- Zrínyi Miklós, (III.) 26, 50, 53
- Zrínyi Miklós, (IV.) *Miklós fia* 9,
10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 23,
25, 31, 33, 34, 35, 45
- Zrínyi Orsolya, (IV.) *Miklós lánya*
103
- Zrínyi Pál (I.) 48
- Zrínyi Pál (II.) 102
- Zrínyi Pál (III., †1493) 102
- Zrínyi Péter (I.) 50, 102
- Zrínyi Péter (II., †1493) 102
- Zrínyi Péter (IV., 1621–1671) 10,
32, 167
- Zündt, Matthias 251, 258
- Zvonimir *horvát király* 41
- Zsoldos Attila 15

TELEPÜLÉSEVEK MUTATÓJA

- Alsósztubica (Donja Stubica) 131,
136
Ambras 186, 192
Apatovac (Apatovec) 175
Atyina (Vočín) 171
- Babócsa 184, 214, 216
Barcs 216
Barlete 105
Bártfa (Bardejov) 207
Báta 163, 221
Bécs 12, 15, 21, 61, 84, 86, 93, 94,
111, 121, 131–134, 141, 142,
147, 163, 169, 172, 187, 198,
205, 206, 211, 213, 229, 230,
233, 236, 238, 240–242, 257,
260, 261, 282
Bécsújhely (Wiener Neustadt) 10,
78, 168
Belostyina (Belosovc) 171
Bergamo 223
Berzence 216
Berzőce (Brezovica) 175
Besztercebánya (Banská Bystrica)
201
Bihács (Bihać) 25, 79, 81
Biograd 59
Bjelaj 105
Blinj 81, 180
Brassó (Braşov) 72
- Brcko (Brčko) 80
Bribir (Brebir) 37, 39, 41, 43, 44,
47, 196, 269
Brodzski (Brodski) 105
Buccari 196
Buda 52, 53, 63, 78, 81, 87, 88, 109,
128, 146, 150–152, 154, 157,
159–163, 171, 233, 239, 242,
244, 252
Budapest 12, 264
- Castua 114
Celje (Cilli) 76, 92
Cetin (Cetingrad) 93–97, 125
Cirkvena 177
- Csáktornya (Čakovec) 29, 39, 40,
45, 83, 89, 100, 103, 188, 191,
200–202, 204, 212, 214, 255,
265
Csatár 203
Csázma (Čazma) 171, 174, 182
Csurgó 128, 162, 216
- Darnóc (Slatinski Drenovac) 171
Dobra Njiva 275
Dobronin (Dobretin) 52, 275
Dombró (Dubrava) 182
Drevenik 196
Drinápoly (Edirne) 238, 240

TELEPÜLÉSNEVEK MUTATÓJA

Drnje 177	Hrelin 196, 197
Dubica 89, 113, 138, 139	
Dubovc 196	Isztambul <i>lásd</i> Konstantinápoly
Dvor 27	Iváncs (Kloštar Ivanić) 177, 183
Eger 177, 198, 218, 230, 233, 236, 239, 240, 242, 247	Jajca (Jajce) 76, 80, 89, 92, 130
Eperjes (Prešov) 207	Jamnica 52, 196
Eszék (Osijek) 127, 133, 159, 163	Jamniczki (Jamnicki) 105
Esztergom 109, 172	Jaszenovác (Jasenovac) 25
Fejérkő (Bijela Stijena) 172	Jasztrebarszko (Jastrebarsko) 92
Fiume (Rijeka) 92	Jenő (Ineu) 245
Fraknó (Forchtenstein) 12	Kamengrad (Kővár) 139, 175
Fülek 231	Kamicsác (Kamičac) 147
Gesztes 162	Kapornak 202
Glina 27	Kaposvár 267
Goran 180	Kapronca (Koprivnica) 176, 177, 200
Gorbonok 180, 182	Kassa (Košice) 207
Gorjan (Gara) 133	Klissza (Klis) 37, 38, 72, 78, 90, 120
Gradec 47, 105, 144	Klokocs (Klokoč) 112
Gradiska (Gradiška) 138, 140, 182	Klucsevec (Klučevac) 105
Grahovec 105	Knin 36, 44, 56, 62, 80, 92, 105, 196
Graz 12, 92, 142, 169	Komić 105
Grobnik 196	Komogojna 85, 113, 196
Gvozdanszko (Gvozdansko) 26, 27, 52, 105, 114, 115, 117, 140, 188, 196	Konstantinápoly 119, 128, 161, 238, 239
Győr 171, 215, 239, 247, 252, 254	Konstanz 50, 71
Gyula 177, 218, 231–233, 236, 239–242, 245, 246	Konszka (Konjščina) 174
Gyulafehérvár (Alba Iulia) 230	Kosztajnica (Kostajnica) 45, 86, 126, 131, 132, 135, 140, 180, 183, 186, 196
Hothwsa 105	Körös (Križevci) 69, 73, 143, 174, 177, 183
Hrasztovica (Hrastovica) 145, 180	Kőszeg 137

- Krakkó 147, 230, 231
 Kristallóc (Kreštelovac) 172
 Krupa 49, 74, 106, 112, 123, 126,
 180, 196, 235, 236
- La Valetta 223
 Laibach (Ljubljana) 76, 83, 176
 Lesznica (Lešnica) 52, 105, 196
 Lippa 151, 196
 Lokavec 105
 Lovinac 105
 Ludbreg 177
 Lukavec 107–109, 112, 123, 124,
 180, 188, 196
- Medgyes (Mediaş) 120
 Medvevár (Medvedgrad) 107, 109,
 111, 112, 123–125, 203, 271,
 275, 276
 Mlaka (Dezpotovicha) 196
 Modrus (Modruš) 54, 81, 196
 Mohács 76, 93, 99, 101, 107, 127,
 141, 146, 147, 149, 157, 186,
 260–262
 Monyorókerék (Eberau) 12, 89,
 103, 188, 203–205, 207, 209,
 214, 281
 Munkács (Mukacheve) 99, 200
 Mutnica 105, 106, 112, 196
- Nagybánya (Baia Mare) 232
 Nagyharsány 247, 262
 Nagyszombat (Trnava) 207
 Nagyvárad (Oradea) 76, 134
 Nándorfehérvár (Belgrád) 72, 82,
 90, 106, 146, 147, 161, 238, 240,
 245, 246
- Nápoly 41, 49, 75, 223
 Nekcse (Našice) 171
 Németújvár (Güssing) 20, 199
 Nin 40, 270
 Novaki (Sveta Nedelja) 105
 Novi 112, 183, 186, 196, 235, 236
 Novigrad (Novi Grad) 85, 93, 105,
 106, 113, 140, 177, 196
- Nyírvölgy (Mačkovec) 209
- Obrovác (Obrovac) 105, 106
 Óbuda 146, 150
 Odria 105, 112
 Ogulin 196
 Omiš 40
 Oresje (Orežje) 105
 Orsova (Orşova) 71
 Osztrovica (Ostrovica) 31, 33, 35,
 36, 44, 46, 47, 56, 106
 Osztrozsác (Ostrožac) 49
 Óvár 229
 Ozalj 89, 103, 193, 196, 200
- Padova 147, 213
 Palota (Várpalota) 246
 Pasztusa (Pastuša) 52, 105
 Pécs 24, 172, 178, 182, 218, 221,
 234
 Pedalj 26, 52, 105, 117, 196
 Pekrec (Pakrac) 113, 172, 196
 Pest 161–164
 Pétervárad (Petrovaradin) 51
 Pettau (Ptuj) 176
 Pocsitelj (Počitelj) 105
 Podlapčec 105
 Podmilanski 52

TELEPÜLÉSNEVEK MUTATÓJA

- Pozsega (Požega) 139, 171
 Pozsony (Bratislava) 71, 94–96,
 164, 198, 204, 206, 207
 Prága 95, 99, 208
 Prekovarszka (Prekoveršje) 52, 105,
 196
 Prodaviz (Virje) 175, 177
- Raholca (Orahovica) 171
 Rakonok 107, 109, 112, 123–125,
 188, 196, 203
 Raszinyakeresztúr (Rasinja) 177
 Remete (Remetinec) 48, 73, 111,
 177, 272
 Ribnik 196
 Róma 75
 Rozgony (Rozhanovce) 42
- Salona (Solín) 36
 Samobor 117
 Scardona (Skradin) 35, 36, 90
 Semigrad 52
 Šenkovec *lásd* Szentilona
 Šibenik 35, 36, 40, 44
 Siklós 222, 247
 Slivnik 105
 Sopron 207
 Speyer 161
 Split 36, 37, 40, 42, 43, 56
 Stupnica (Donja Stupnica) 26, 52
- Szatmár (Satu Mare) 177, 231, 232
 Székesfehérvár 61, 95, 109, 111,
 172, 247
 Szentgotthárd 262
 Szentgyörgy (Đurđevac) 177, 183,
 200, 218
- Szentilona (Šenkovec) 29, 50, 209,
 210, 255
 Szentmiklós (Mikleuš) 171
 Szigetvár 9–12, 17, 19, 22, 23, 31,
 128, 177, 178, 183, 184, 191,
 207, 215–217, 220, 221, 223,
 228, 230–233, 236, 239, 246,
 247, 251–253, 256, 257, 261–
 267
 Sziszek (Šišak) 36, 180, 183
 Szluin (Slunj) 49, 56
 Szófia 238, 240
 Szokol (Sokol) 80
 Szombathely 229
 Szomszédvár (Susiedgrad) 131,
 136
 Szrebernik (Srebernik) 80
 Sztenicsnyák (Sjeničak) 194
 Sztrigó (Štrigova) 29, 202
 Sztubica *lásd* Alsóosztubica
- Tata 246
 Temesvár (Timișoara) 236, 246
 Tersatto 196
 Tesány (Tešanj) 80
 Tokaj 109, 232
 Toledo 155
 Topolovac (Tapalóc) 177
 Topuszkó (Topusko) 122, 125, 126,
 129, 140
 Trogir 36, 37, 39, 40, 44, 56
- Udbina 54, 55, 76, 78, 79, 98, 105,
 106, 111
 Urach 211, 212, 282
 Uszilónya (Ustilonja) 138, 180

TELEPÜLÉSNEVEK MUTATÓJA

Valpó (Valpovo) 171, 218, 222	Zadar (Zára) 35, 36, 43, 56
Várad <i>lásd</i> Nagyvárad	Zágráb 12, 15, 42, 47, 49, 50, 52,
Varasd (Varaždin) 12, 67, 109,	56, 65, 66, 69, 73, 81, 86, 109,
110, 175–177, 193	124, 128, 129, 140, 144, 170,
Velence 43, 75, 119, 197	176, 177, 180, 181, 182, 196,
Velika (Kraljeva Velika) 172, 182	200, 203, 264, 271, 273, 275, 282
Verőce (Virovitica) 176, 177, 182,	Zelengrad 105
216	Zengg (Senj) 72, 74, 75, 78, 96,
Veszprém 246	120, 176
Világos (Širia) 245	Zimony (Zemun) 245
Villach 76	Zkrad 196
Vinodol 145, 180	Zrin 24–27, 31, 44–47, 52, 53, 65,
Víziszentgyörgy (Sveti Juraj na	88, 89, 104, 105, 126, 139, 140,
Bregu) 210	196
Vízvár 216	Zthermecky 105
Vörösvár (Rotenturm) 188, 203	Zvecsaj (Zvečaj) 196
Vrána (Vrana) 113	Zvonigrad 37, 105
Waicha 105	Zselin (Selin) 136, 144

SUMMARY

SZABOLCS VARGA

Leonidas on the Borderland

Miklós Zrínyi (1508–1566)

This Zrínyi biography is the reviewed and the slightly re-edited second version of the volume published on the occasion of the 450th anniversary of the captain's death and that of Szigetvár's fall. The unconventional biography roams in various eras and crosses the traditional borders of the genre, doing so by not only including an in-depth family background as antecedent, but also expounding the captain's broadening memory in the following ages.

At the beginning the reader gets right in the middle of the battles of 1566 at Szigetvár. By the enlivened final hours of the siege, one sees the ultimate strife of the heroic captain and his resolved comrades, defending the fortress until their very last breaths. After the heroic self-sacrifice of Zrínyi and having taken a last glance on the looted castle, the reader however is drawn back with a sudden leap to the origins: to the castle of Zrin, carrying the Zrínyi surname, located in present-day Croatia. Along the upcoming chapters a detailed imagery on the genealogy of the Zrínyi family and the history of their estates follows. A quintessential source to the past is the work of Marcus Forstall, an Augustinian monk of Irish origins, in the 1660s. The volume's palpable intention is to depict Miklós Zrínyi as a mutual hero of both Hungarian and Croatian

historiography. The work inserts consequently extracts of both archival sources, mainly certificates and correspondences, and pieces of Croatian and Hungarian literature. The Zrínyi family is depicted in this way to possess a very sophisticated sense of identity, regarding the Croatian identity and the fidelity to the Hungarian Crown equally important, combined by the loyalty towards the Habsburg dynasty after 1526.

The volume, besides showcasing the family history, provides an insight into the history of the significant locations related to the ancestors of the family. Amongst these, the first residence of the Zrínyi forebears was Ostrovica Castle along the 13rd century, which at that time they held as counts of Bribir. Throughout the family history several name modifications have happened, mostly in accordance with the movements of their headquarters. The reader receives also an overarching depiction on the 15th century history of the branch converted to the Zrínyi surname, whose members' influence on the regional politics was rather prominent. The estates of the Zrínyi family were widely scattered in Dalmatia, Croatia and Slavonia. Their were close to the military conquest of the Ottoman Empire commencing in the end of the 14th century and due to the regional proximity the Zrínyis had to face with such menaces from the very beginnings.

The work puts special emphasis on the military and political career of the father of the Szigetvár's hero, who first in the family, was a mercenary of the Habsburgs. Furthermore, the volume takes into account the hardly negligible maternal branch, the Corbavias and their late Medieval history. The marriage tied up with Ilona of Corbavia brought about a significant territorial expand, followed by Miklós' further estate acquisitions in the 1520s and 1530s. The young Miklós

however struggled gravely in keeping the family estates. In addition to the continuously strengthening Ottoman threat, the ongoing civil war in the country and the power plays of large landowners contributed to a rural demise. Nevertheless this procedure wasn't onesided. The Zrínyis equally attacked and looted other estates, therefore their positive illustration is somewhat more intricate.

The book also discusses a still unsolved political assassination, namely the suspicious death of Hans Katzianer, the commander-in-chief of the Habsbrugs, in Kostajnica Castle ruled by the Zrínyis. On the basis of contemporary narrative sources and correspondences, the reader sees a political carnage which essentially resembles that of Frater Georgius twelve years prior. This event was a turning point in the life of the Zrínyi family, launching their ascent to the most prominent Hungarian aristocratic families.

Following the detailed description of the battles in the late 1530s and early 1540s in the Croatian and Slavonian Southland, the reader is confronted with the occupation of Buda and the Ottoman ideology of conquest in the following chapters. Succeeding the overview of the 16th century European and Ottoman power relations and that of the Hungarian theatres of war, one is guided into the details of the contemporary circumstances of both the border forts and the soldiers. Firmly relating to the aboves, the volume follows with an evaluation on the reorganization of the border protection tactics and on the War Office of the Habsburgs. Thanks to his excellence in the border battles of the 1540s, Zrínyi earned the title of Croatian and Slavonian Ban, which then he fulfilled for fourteen years, an unconventionally long period in the 16th century. Despite his obvious merits in regional politics,

the young count's career was already overshadowed by his unceasing struggle with the imperial war office concerning financial issues.

Starting with the mid-50s Zrínyi was present in the battles around Szigetvár. During the siege of 1556, he even joined the unit led by the Hungarian palatine Tamás Nádasdy. Although at the end of that year he resigned from his title of ban, contrary to previous beliefs, this was not due to his resentment towards the Habsburg monarchy. He did it rather because his most prominent estates were not located in Slavonia anymore. He gradually gained more and more Transdanubian estates with his military services and marital agreements, shifting therefore the family's headquarter to the Hungarian Zala and Vas counties. Three prominent family residences could be linked with the hero of Szigetvár. He acquired Ozalj through the Frangepán dowry, Csáktornya as a form of remuneration and finally the formerly Erdődy estate Monyorókerék in Vas county, merged into the Zrínyi estates as part of a marital agreement between the two noble families. The shifts in the relationships of the contemporary nobles and the royals are well demonstrated by the fact that although Zrínyi dissolved this marital agreement, he could nevertheless keep the estate of Monyorókerék.

In the remaining parts of the volume the reader gets to know Zrínyi, the protagonist. The book expounds the roles of women (mother, first and second wives) and of children in Zrínyi's life and it explains the change occurring in the family politics: Zrínyi arranged intentionally the marriages of his daughters with offsprings of Hungarian nobles in the court of Vienna, instead of doing so with members of the regional elite. The nobleman was so keen on approaching the Habsburg

court that by 1563 he owned a property in Vienna. Moreover, he made his son, György, to be taught in the court, too.

His appointment as Royal Treasurer in 1557, which he fulfilled up until his death, is explained by the deliberate construction of his political career. Starting with the early 1560s, also the captainship of Szigetvár, being in charge of South Transdanubia's defense, became more important for him. Since Szigetvár was a key fortress in the protection of the family estates in Vas and Zala counties, in addition to his previous titles, he was appointed the Captain General of Transdanubia in 1563. The main supporter of his designation was the Archduke Charles Habsburg and it was also supported by the fact that the Habsburg sovereign wanted to keep the posts of Captain General of Transdanubia and the captainship of Szigetvár in one hand. A separate chapter devoted to the estate of Szigetvár presents the administrative and architectural history of the fortress, and finally – so to align with frame of the work –, the reader arrives to the synopsis of the Sultan Suleyman's military campaign of 1566.

Relying on the recent years' researches, the volume showcases the different explanations for the campaign's triggering factors and confirms that mostly internal power circumstances and the personal changes around the Sultan led to the military campaign. On the basis of the reports about the preparatory works of the campaign of Albert de Wyss, envoy to the Ottoman Court, there were various assumptions on the attack's purposes even right before its commencement. Envoys in the Court saw that fundamental changes in the Ottoman Council of State were in course due to the fact that the elderly Sultan was abstaining from active politics. It is however important to mention, that both the Ottoman and the Christian sources

affirm the significance of the campaign's Transilvanian dimension, especially Gyula's strategically outstanding position. The position of the two castles, mainly their strategic importance in their regions, was indeed similar. Thus before the siege of Szigetvár the book presents the circumstances of Gyula's Ottoman conquest. The fortification led by László Kerecsényi surrendered to the besieging Turkish army on 2nd September 1566. By that time the siege of Szigetvár was already ongoing for a month. Not long after the fall of Gyula the fate of Szigetvár was sealed: Zrínyi, leading a handful of soldiers, burst out from the inner fortress on 7th September.

The final chapter introduces the Zrínyi cult of the later eras, which is a gap-filling result in its field. The monography therefore while offering a complex evaluation of the life of the politician and commander Miklós Zrínyi, it also highlights the milestones of the 16th century history of the Kingdom of Hungary. In filling up previous academic deficiencies, the volume, staying on the grounds of objectivity, denounces the earlier idealised Zrínyi image. Furthermore it lets the reader into hitherto barely researched topics related to the hero and to the Zrínyi family's history.

A Kronosz Kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja

A Kronosz Kiadó a Szakkiadók Társulásának tagja,
könyveink elektronikusan elérhetők, olvashatók és kereshetők
az Arcanum Adatbázis Kiadó által létrehozott

www.szaktars.hu

adatbázisban

Kiadja a Kronosz Könyvkiadó Kft. és a Magyar Történelmi Társulat

Felelős kiadó a Kronosz Könyvkiadó Kft. ügyvezetője

és a Magyar Történelmi Társulat elnöke

Felelős szerkesztő: Eröss Zsolt

www.kronoszkiado.hu

A sorozat eddig megjelent kötetei

KEREPESZKI RÓBERT

A „tépelődő gentleman”. Darányi Kálmán (1886–1939)

LACZLAVIK GYÖRGY

Kettős pecsét alatt. Várday Pál esztergomi érsek, királyi helytartó
(1483–1549)

PÉTERFI BENCE

Egy székely két élete. Kövendi Székely Jakab pályafutása

UJVÁRY GÁBOR

„Egy európai formátumú államférfi”. Klebelsberg Kuno
(1875–1932)

KASZA PÉTER

Egy korszakváltás szemtanúja. Brodarics István pályaképe

TÓTH IMRE

Egy polgári arisztokrata. Kánya Kálmán (1869–1945)

VÉBER JÁNOS

Két korszak határán. Váradai Péter humanista főpap, kalocsai
érsek pályaképe

PÜSKI LEVENTE

A Horthy-korszak szürke eminenciása. Károlyi Gyula
(1871–1947)

OBORNI TERÉZ

Az ördögös Barát. Fráter György (1482–1551)

BAGI ZOLTÁN PÉTER

Türkenlouis. Bádeni Lajos (1655–1707)

ZÁVODSZKY GÉZA

A kolozsvári alma matertől a Magyar Nemzet rostrumáig. Pethő
Sándor (1885–1940)

OROSS ANDRÁS

EUrópa GÉNiusza. Savoyai Eugén élete és kora (1663–1736)

FÁBIÁN MÁTÉ

Egy fajvédő főispán a Horthy-korszakban. Borbély-Maczkó Emil
(1887–1945)

TÓTH FERENC

A hercegség nélküli herceg. Lotaringiai Károly (1643–1690)

PÓCS NÁNDOR

Varjúserég. Kováts Tivadar és a magyar fajvédelem láthatatlan
útjai